Ο

ΚΟΣΜΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ.

ΕΤΟΣ Α΄. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, Σάββατον 20 Αὐγούστου 1883. ΤΕΥΧΟΣ ΜΘ΄.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.[1]

Ἐκθέσαντες τὰ περὶ τοῦ φωνητικοῦ κανόνος τοῦ τοσοῦτον ἐπισήμου εἰς τὰς Τουρκικὰς διαλέκτους,[2] μεταβαίνομεν εἰς τὰ περὶ παραγώγων καὶ πρωτοτύπων λεξεων. Γενικὸς κανὼν καὶ ἐνταῦθα ἀπαιτεῖ ἡ ῥίζα νὰ ἔρχηται πρώτη, νὰ μένῃ ἀναλλοίωτος, τὰ δὲ μόρια τὰ συντελοῦντα εἰς μόρφωσιν τῆς παραγώγου λέξεως νὰ παρακολουθῶσι τὴν ῥίζαν ἐν εἴδει *ἐπιφύσεων* κατὰ τοὺς περὶ τούτων γραμματικοὺς κανόνας. Ἑπομένως κατάπνιξις τῆς ῥίζης ὅπως συμβαίνει ἐν τῷ *προκατειλημμένος* (ὅπου τὸ ἐν τῷ μέσῳ τῆς λέξεως λ εἶναι τὸ μόνον ἀναλλοίωτον διατηρηθὲν στοιχεῖον τῆς ῥίζης *λαβ*) εἶναι ἄγνωστος εἰς τὴν Ὀθωμανικήν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ Ὀθωμανικὴ Γραμματικὴ συγκεφαλαιοῦται ὁλόκληρος εἰς τὴν περὶ ἐπιφύσεων ἔρευναν.

Πρωτοτύπους θεωρεῖ τὸ *Μικιὰς*, 1ον ἀντωνυμίας τινάς· 2ον τὰς ἐπιφύσεις· 3ον ὀνόματά τινα οἷον sou=*ὕδωρ*, ak=*λευκός*, 4ον τὸ 2ον πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τῶν πρωτοτύπων ῥημάτων ὡς guel=*ἐλθέ*, kal—*μένε*. Τὸ τελευταῖον μάλιστα θεωρεῖται ὡς βάσις τῆς γλώσσης, ἐφ' ᾧ καὶ τὸ *Μικιὰς* παρατηρεῖ τὰ ἑξῆς. «Ὅν τρόπον τὰ αἰσθήματα, αἱ ἰδιότητες καὶ αἱ πνευματικαὶ τάσεις παντὸς ἀτόμου ἐκδηλοῦνται διὰ τοῦ λόγου αὐτοῦ, οὕτω καὶ οἱ ἐπικρατοῦντες χαρακτῆρες οἱ ἔμφυτοι εἰς ἕκαστον ἔθνος ἐξεικονίζονται διὰ τῆς γλώσσης. Ἐν τῇ Ἀραβικῇ βάσει καὶ πηγῇ τῶν γραμματικῶν τύπων λαμβάνεται τὸ τρίτον ἀρσενικὸν ἑνικὸν πρόσωπον τοῦ παρωχημένου, ὡς فعل faale=ἐποίησεν. Ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ ὅμως βάσει ἐστὶ τὸ 2ον προστακτικὸν πρόσωπον, ἀποτελοῦν πάντοτε τὸν ἁπλούστερον ῥηματικὸν τύπον. Τὸ φαινόμενον τοῦτο δίδει εἰς ἕκαστον νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι ὁ χαρακτὴρ ὁ ἐπικρατέστερος τῶν πρωτογενῶν Ἀράβων, ἦν ἡ περὶ τὸ *παρελθὸν* νοητικὴ ἀπασχόλησις καὶ αἱ παρομαρτοῦσαι τῇ τοιαύτῃ πνευματικῇ διαθέσει ἰδιότητες οἷον ἡ ἀπομνημόνευσις τῶν γεγονότων, ἡ ἱστορικὴ τάσις καὶ ἡ πρὸς ταῦτα ἀπαιτουμένη ὀξύνοια, ἐν ᾧ ἐπικρατοῦντα παρ' ἡμῖν ψυχικὰ στοιχεῖα εἶναι τὰ παρομαρτοῦντα τῇ ἐν τῷ *παρόντι* ἐπιταγῇ ἤτοι τὸ φύσει μεγάθυμον, κραταιὸν καὶ ἐπιβλητικόν».

Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τὸ ψυχολογικώτερον. Διαιρέσαν δὲ τὸ *Μικιὰς* κατὰ τὴν ἀπὸ Ἀριστοτέλους καὶ παρὰ τοῖς Ἄραψι ἐπικρατήσασαν μέθοδον τὰ μέρη τοῦ λόγου εἰν τρία: μόριον, ῥῆμα, ὄνομα, ἀπαριθμεῖ 129 μόρια, ἐν οἷς καὶ τὰς ἐπιφύσεις τῶν παραγώγων λέξεων, καὶ τῶν παρ' ἡμῖν *πτώσεων* τῶν ὀνομάτων αἵτινες ὡς γνωστὸν σχηματίζονται οὐχὶ διὰ μετατροπῆς τῆς ληγούσης τῆς ὀνομαστικῆς ἢ τοῦ θέματος ὡς παρ' ἡμῖν ἀλλὰ δι' ἁπλῆς προσκολλήσεως ἐπιφύσεων. Ὁ κατάλογος τοῦ *Μικιὰς* ὅμως ἐν οὐκ ὀλίγοις ἐλέγχεται συγκεχυμένος, ἐλλειπὴς ἢ πλεονάζων.

Καὶ *σύγχυσις* μὲν ὑπάρχει π. χ. 1ον ὅταν ὡς ἐν σελ. 55, ἐκλαμβάνῃ ὡς ἕν, τὸ dyr=*ἐστιν* ῥῆμα ὑπαρκτικόν, (ἐν τῇ ποιήσει ἔτι καὶ νῦν dyryr=dou-

1 Ἴδε τεῦχος ΜΕ΄.

2 Ὁ Viguier διετύπωσεν ὡς πρὸς τὴν Ὀθωμανικὴν τὸν κανόνα τοῦτον λέγων ὅτι

Μετὰ τὸ *a* δύναται ν' ἀκολουθῇ	*a* ἢ	y	
» *y*			
» *o*		ou	
» *ou*			
» *e*	e ἢ	i	
» *i*			
» *eu*		u	
» *u*			

Τὸ a καὶ e ἀποτελοῦσι τὴν *ἓν πρὸς τέσσαρα*, τὰ δὲ y, ou, i, u, τὴν *ἓν πρὸς δύο* σχέσιν. Ἡ τελευταία αὕτη σχέσις δὲν ἐπαληθεύεται ἐν λέξεσιν οἷαι αἱ yaghmour (a, ou) *βροχή*, tchamour, *λάσπη*, tabour, *τάγμα*, κτλ. Ὁ Viguier συνεπὴς πρὸς τὴν ἀρχήν του γράφει oghoursouzlouk, *ἀπαισιότης*, capoudjou *θυρωρός*, etli *εὔσαρκος*, ἐν ᾧ ὁ Meninski ἀναγινώσκει oghoursyzlyk, capoudjy, etlu κτλ. Ἰδοὺ διατί δὲν ἐμνημονεύσαμεν τῆς σχέσεως *δύο πρὸς ἕν*. Τὸ θετικὸν εἶναι ὅτι τὰ δύο φωνήεντα o καὶ eu δὲν ἀπαντῶσιν εἰμὴ εἰς τὴν πρώτην συλλαβήν. Ἐκ τούτου ἀντὶ tchok+olmak (*πληθύνεσθαι*) ἐν συνθέσει γίνεται tchoghalmak, ἀντὶ az+olmak (*ὀλιγοστεύειν*) ἐν συνθέσει, azalmak, ἔτι δὲ καὶ seksen (*ὀγδοήκοντα*) ἀντὶ sekzon =8×10 doksan (*ἐννενήκοντα*) ἀντὶ dokzon=9×10.

rour *στέκεται, ὑφίσταται,*) καὶ τὴν ἐπίφυσιν dyr τὴν καθιστῶσαν μεταβατικὰ τὰ ἀμετάβατα ῥήματα (eul=*ἀπόθανε*, eul.lur=κάμε ν' ἀποθάνῃ. φόνευσον.) 2ον ὅταν, ὡς ἐν σελ. 60, ἐκλαμβάνῃ ὡς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ τὸ ἀπαρεμφατικὸν *μα*, yazma *τὸ γράφειν*, (ἐκ τοῦ yaz=*γράφον*) πρὸς τὸ ἀπαγορευτικὸν *μα*, yazma=*μὴ γράφε*. 3ον ὅταν θέλῃ τὴν isch ἀρχικὴν συλλαβὴν τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας isch bou=*οὗτος*, τὴν αὐτὴν πρὸς τὴν τελικὴν ἐπίφυσιν isch δι' ἧς σχηματίζονται ἀφῃρημέναι λέξεις ὡς guelisch=*ἄφιξις κτλ.* Αἴτιον δὲ τῆς συγχύσεως, ὅτι τὸ *Μιχιὰς* λαμβάνει ὡς βάσιν τὸν *ἦχον* καὶ τὴν γλῶσσαν οἵα νῦν προφέρεται, ἄνευ ἱστορίας, ἄνευ συγκριτικῆς ἐρεύνης, ὡς ἂν τις ἔλεγε παρ' ἡμῖν π. χ. ὅτι ἡ κατάληξις *ην* εἰς τὸ *προφήτην* εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὴν κατάληξιν *ην* εἰς τὸ *ἐτύφθην*, ὡς ταυτόφωνος.

Ὁ κατάλογος *πλεονάζει*, διότι, ὡς εἰρήσεται, μόριά τινα ἀπαριθμεῖ δίς, ἀλλὰ καὶ διότι κατατάσσει μεταξὺ τῶν ὀθωμανικῶν μορίων καί τινα περσικὰ ἢ ἀραβικά,[1] ἔτι δὲ καί τινα τσαγαταϊκά, ταῦτα τὰ τελευταῖα πάντῃ ἄχρηστα εἰς τὴν Ὀθωμανικήν.[2] Τέλος ὁ κατάλογος εἶναι ἐλλειπὴς διότι ὄχι μόνον πολλὰ αὐτοτελῆ ἐπιρρήματα (οἷον dolay, eu-turu, κτλ) ἀλλ' ὡς ὑποδειχθήσεται καὶ διάφοροι ἐπιφύσεις παρελείφθησαν. Ἀλλὰ καὶ οὕτως, ὁ κατάλογος τοῦ *Μιχιὰς* ἀποτελεῖ σπουδαίαν πρόοδον παραβαλλόμενος πρὸς τὰ ἐν ταῖς συνήθεσι γραμματικαῖς σημειούμενα.

Ἐκ τῶν μορίων, ὅσα μὲν προηγοῦνται τῆς λέξεως εἰς ἣν ἀναφέρονται, εἶναι αὐτοτελῆ καὶ αὐθύπαρκτα. Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν παρεπομένων τῇ λέξει διὰ ποίου μέσου διακρίνονται αἱ ἐπιφύσεις αἱ ἀποτελοῦσαι ἓν σῶμα μετὰ τῆς λήξεως ἀπὸ τὰ μόρια ἅτινα *ἕπονται* μὲν τῇ λέξει, διατηροῦσιν ὅμως τὸ αὐθύπαρκτον αὐτῶν; Πρὸς τὴν διαστολὴν ταύτην πρόχειρον μέσον χορηγεῖ ὁ φωνητικὸς κανών, καθόσον τεθέντος ἅπαξ ὅτι ὅλα τὰ φωνήεντα λέξεώς τινος δέον νὰ ὦσι ἢ πλατέα ἢ λεπτά, ἕπεται ὅτι ὅταν τοῦ παρεπομένου μορίου τὰ φωνήεντα ἀλλάσσουσιν ἀναλόγως τῶν τῆς προηγουμένης λέξεως, τότε τὸ μόριον ἀποτελεῖ ἁπλῆν ἐπίφυσιν συσσωματουμένην ἐν τῇ λέξει, ὅταν δὲ ἀπ' ἐναντίας πάντοτε τὰ ἴδια φωνήεντα μένωσιν ἀναλλοίωτα τότε εἶναι λέξις αὐτοτελὴς καὶ αὐθύπαρκτος. Κατὰ ταῦτα τὸ μόριον ايله ιλέ=*μετά*, καὶ κατὰ συγκοπὴν *λε* διατηρεῖ πάντοτε τὰ λεπτὰ φωνήεντα, ὡς بونكله bounounle= *μετ' αὐτοῦ*, باباسيله babassy-ile= *μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ*, καὶ λοιπόν, καίτοι ἐν τῇ γραφῇ συμπλεκόμενον μετὰ τῶν γραμμάτων τῆς προηγουμένης λέξεως, κατ' οὐσίαν ὅμως διατηρεῖ τὸ αὐτοτελὲς αὐτοῦ,[1] ἐν ᾧ τὸ ده da, de=*ἐν* προσλαμβάνον φωνῆεν ἀνάλογον τῶν τῆς προηγουμένης λέξεως (ὡς oda-da=*ἐν τῷ δωματίῳ*, ev-de=*ἐν τῇ οἰκίᾳ*) δέον νὰ θεωρῆται ὡς ἁπλῆ ἐπίφυσις καίτοι πολλάκις γραφόμενον χωριστὰ ἀπὸ τὴν λέξιν εἰς ἣν ἀναφέρεται. Διακρίναντες οὕτως ἁπλούστατα τὰ αὐτοτελῆ μόρια ἀπὸ τὰς ἐπιφύσεις ἐρχόμεθα νὰ ῥίψωμεν ἓν βλέμμα ἐπὶ τοῦ καταλόγου τοῦ *Μιχιάς*, περιορίζοντες τὸν λόγον μόνον περί τινα μόρια *αὐτοτελῆ* συνήθως μὴ σημειούμενα ἀκριβῶς ἐν ταῖς γραμματικαῖς, καὶ περὶ τὰς *ὀνοματικὰς* ἐπιφύσεις, ἐξαιρουμένων ἐκείνων αἵτινες χρησιμεύουσιν εἰς μόρφωσιν τῶν πτώσεων. Οὕτως, ἀποκλείονται τῆς ἐρεύνης ἡμῶν πᾶσαι αἱ ῥηματικαὶ ἐπιφύσεις, τῶν ὁποίων ἡ ἀπαρίθμησις θ' ἀπῄτει περισσότερον χρόνον καὶ τόπον παρ' ὅσον δυνάμεθα νὰ διαθέσωμεν.

Μόρια αὐτοτελῆ.

Ἐπιφωνήματα. 1ον او= ὦ οἷον اوبوچوق شيدر =o bou tchok sheï dir,= ὦ τοῦτο εἶναι πολὺ πρᾶγμα. 2ον په په péh-peh, ὡς په په نه كوزل peh-peh né guiuzel= παππαὶ τί ὡραῖον — 3ον آ α παρακελευσματικὸν ὡς يازسك آ, يازسكا = yazsan-a, yazsana=γράψον δή, يازسه آ, يازسه يا yazza-a, yazsaya, *γραψάτω*. 4ον به bé, μετὰ τῶν آ α καὶ هي

1 Περσικά, اكر egher, مكر megher (*πλὴν, εἰμή*, Ὀθωμανιστὶ καὶ *ἐν ᾧ*) بارى bari (Περσ. *ἅπαξ*. Ὀθ.=*τοὐλάχιστον* συν. μπάριμ) بلكى belki (1. *ἀλλὰ καὶ* 2. *ἴσως* συν. μπέλκιμ) كاشكى kiaschki (*εἴθε* συν. προφ. kiaschkim) بوكه bouki (*ἴσως*, ἐσφαλμένως ἐτυμολογούμενον ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ بو اوله كه bou ola ki.—يا ya, ياخود yakhod=ἤ, هر her=*πᾶς*. هم hem=*καί*.. *καὶ* همان heman, (Περσ. *ἀμέσως τώρα*, Ὀθ. δὲ καὶ *μόνον*) Ἀραβικὰ τὰ الا *ἰ-λε* καὶ اما *αμα*.— Τὸ Ὀθ. *ἰ-λε* σημαίνει *πρὸ πάντων*, καὶ τὸ *Μιχιὰς* ψέγει τοὺς συγχέοντας αὐτὸ πρὸς τὸ Ἀρ. الا illia=*εἰμή*. Ὡς πρὸς τὴν προφοράν, τὸ *Μιχιὰς* ἔχει δίκαιον, ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν ἐτυμολογίαν πρῶτον μὲν τὸ μόριον τοῦτο δὲν εὕρηται εἰς οὐδεμίαν ἄλλην Τουρκικὴν διάλεκτον, ἔπειτα οὐχὶ δυσκόλως ἐκ τῆς ἰδέας τῆς ἐξαιρέσεως (Ἀρ. εἰμή) προέρχεται ἡ ἔννοια τοῦ πρὸ πάντων. Φράσις οἵα ἡ: «*λέγω τοῦτο, κατ' ἐξαίρεσιν ὡς πρὸς ὑμᾶς*», θὰ ἠδύνατο νὰ σημαίνῃ «λέγω τοῦτο οὐχὶ δι' ὑμᾶς ἀλλὰ διὰ τοὺς ἄλλους,» καὶ πάλιν «λέγω τοῦτο πρὸ πάντων δι' ὑμᾶς». Διὰ ταῦτα φρονοῦμεν ὅτι τὸ Ὀθ. *ἰ-λε* ἔχει ἀρχὴν τὸ Ἀραβ. *illia*. Τὰ αὐτὰ εἰρήσθωσαν καὶ περὶ του اما *αμα*=ὅμως (oraya ghit ama durma=*πήγαινε ἐκεῖ ἀμὰ (ὅμως) μὴ σταθῇς*) παραβαλλόμενον πρὸς τα Ἀραβικὰ فاما, واما feamma ve emma.

2 غه ga (πρὸς μόρφωσιν τῆς δοτικῆς) غى كى ghi ki (πρὸς μόρφωσιν τῆς αἰτιατικῆς) καὶ غل كل ghil kil (μόριον προσκολλώμενον ἐνίοτε καὶ κατὰ βούλησιν εἰς τὰ προστακτικά.) Οὕτως ἀντὶ τοῦ Ὀθωμανικοῦ انسانه پاره سنى وير insana parassyny ver=*τῷ ἀνθρώπῳ τὰ χρήματα αὐτοῦ δός*, λέγεται Τσαγαταϊστὶ انسانغه پارەسنكى بيركل insangha parassyn-ghy bir-kil, ὅπου bir=ver.

1 Ὑπῆρχεν ἄλλοτε καὶ γραφὴ يلان ylan, καὶ ὁ Meninski προφέρει ile καὶ yla. Ἐξ οὗ προκύπτει ὅτι ἀναλόγως τῆς προηγουμένης λέξεως, τὸ νῦν πάντοτε λεπτόφωνον ile, ἐπροφέρετο ἄλλοτε κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ πλατὺ καὶ λεπτόν.

heï. «Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀνατολῆς, κατὰ τὸ *Μιχιάς*, προτάττουσι τὸ به be, λέγοντες به هي ادم »bé heï adem=μπρὲ ἄνθρωπε ἢ καὶ ἄνευ του هي »heï, bé efendim nitschun anlamayorsyn,=ὦ αὐ»θέντα μου διατί δὲν ἐννοεῖς; ἐν ᾧ οἱ κάτοικοι τῆς »Ῥούμελης προτάττουσι τὸ آ α λέγονετς آ به چوجق »نيچون سويليورسك=à bé tchotschouk nitschun seui»lemeyorsyn *μπρὲ παιδὶ διατί δὲν λαλεῖς;* —*Σύνδεσμοι*—Οἱ κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας τοῦ Ἀϊδινίου ἀντὶ يا ya=ἢ λέγουσι نه νέ, καὶ ἀντὶ نه νὲ οὔτε λέγουσι يا ya. Κατ' αὐτοὺς né olour né olmaz σημαίνει *ἢ γίνεται ἢ δὲν γίνεται.* يا اوكلور, يا بوكلور ya euyulur (ἢ eukulur) ya beukulur=*οὔτε ἀλέθεται (ἢ στρογγυλαίνεται) οὔτε μαζώνεται, διπλώνεται.*—*Ἐπιρρήματα.* 1ον چاق tchak=*σωστά*· οἷον tchak ikindiyn gueldi=*ἦλθε σωστὰ τὸ κερτί*, tchak ortada *σωστὰ στὴν μέσην*, tchak achschamadak—*ἕως τὸ ἑσπέρας σωστὰ κτλ* Ὁ Fleïscher σχολιάζων ἐν τῇ γραμματικῇ τοῦ Μιρζᾶ Ἰμπραχὴμ (σελ. 162) τὴν Περσικὴν φράσιν هر كز چاق نيستند=*ποτὲ δὲν εἶναι tchak*, λέγει ὅτι ἡ λέξις=Τουρκικῷ صاغ καὶ ἑπομένως σημαίνει ὑγιής. Ἀλλ' ἀσφαλέστερον θὰ ἦτο νὰ θεωρηθῇ ἡ λέξις ὡς αὐτὴ αὕτη ἡ Τουρκικὴ tchak, ὥστε τὸ νόημα νὰ εἶναι «ποτὲ δὲν εἶναι σωστὰ ὡς ἔπρεπεν» ne se trouvent pas à point.[1]—2ον كل=κὶλ· ὅπερ εἰς χώρας τινὰς τῆς Ἀσίας προστιθέμενον εἰς ὀνόματα κύρια καὶ τίτλων σημαντικὰ σημαίνει σχέσιν γένους, φυλῆς ἢ ὑπηρεσίας: οἷον علي كل Ἀλῆ κὶλ=*οἱ περὶ τὸν Ἀλῆ*, بك اوغلى كل bey-oghlou-kil=*οἱ προσήκοντες τῷ Πέγ-ογλοῦ.* Οὐδὲν ἀπίθανον ἐν τούτοις τὸ kil τοῦτο νὰ εἶναι ἁπλῆ διαλεκτικὴ προφορὰ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας كى *κι* ὡς εἰς τὰ benym-ki, senyn-ki=*ὁ ἐμός, ὁ σός.*

Ἐπιφύσεις ὀνοματικαί.

1. ايجى idji, ὅταν προστίθηται εἰς προστακτικόν, جى dji, εἰς ὄνομα, καὶ نجى indji εἰς ἀριθμητικά· οἷον اوقويجى okou-youdjy=*ἀναγνώστης* صوجى sou-djy=*νερᾶς*, برنجى bir-indji=*πρῶτος*, ايلكنجى ilkindji=*ἀρχικός*, قاچنجى katchyn-djy=*ποσοστός.*

2. ايش isch, εἰς τὸ τέλος τῶν προστακτικῶν σχηματίζει ἀφῃρημένα οὐσιαστικὰ οἷον يورويش yuruy-usch=*ὅδευσις*, كلش guel-isch=*ἄφιξις*.

3. آن an, ἐν τέλει προστακτικῶν σχηματίζει μετοχήν, الان al-an=*ὁ λαμβάνων*, كلان guel-en=*ὁ ἐρχόμενος.*

4. ماج tmadj μόνον ἐν τῇ λέξει صغرتماج syghyr-tmadj=*βουκόλος*, ὅρ. ἀριθμόν, 36 κατωτέρω.

5. تى ti καὶ di ἐν τέλει προστακτικῶν σχηματίζει 1ον οὐσιαστικὰ ἀφῃρημένα قرارتى karar-ti=*μελάνωσις, μαυρῆλα*, اغارتى aghar-ti=*ἀσπρῆλα*, كزتى guezenti= *περιδιάβασις.* 2ον οὐσιαστικὰ τῆς ἐννοίας τοῦ ῥήματος قاتتى katin-ti=*πρόσθεμα*, ايلندى ilin-di *χονδρὴ ῥαφὴ καὶ χονδροῤῥαμμένον πρᾶγμα.* 3ον οὐσιαστικὰ δηλοῦντα τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ῥήματος kessin-ti=*κόμμα, περίκομμα*, elen-ti=*ἀποκοσκινοῦδι*, kyryn-ty=*σύντριμμα*, supurunti=*σκουπίδι*. 4ον τὸν τόπον ἔνθα: akyn-ty=τόπος ἔνθα ῥέει ὕδωρ (οὐχ ἧττον δὲ καὶ τὸ ῥέον ὕδωρ). يينتى yeyin-ti=τὸ φάγωμα, τὸ φαγωμένον μέρος, ἢ τὸ μέρος ὅπου τρώγεται. 5ον παρά τισιν ἀνατολίταις τὴν λέξιν كزنتى guezen-ti=ἄνθρωπον μακρὰς περιοδείας ἐκτελέσαντα.

6. ج dj, ἐν τέλει προστακτικῶν τινων σχηματίζει 1ον ὀνόματα ῥήματος: kazan-dj=*κέρδος*, sevin-dj=*χαρά* 2ον ἐπίθετα ἐπιτατικὰ guiuledj=*ὁ πολὺ γελῶν*, guiulen-dj=ὁμ. kyskan-dj=*ζηλιάρης*, korkun-dj = ὁ ἐφ' ᾧ πεφόβηται ἕτερος = *φοβερός*, guiulun-dj=ὁ ἐφ' ᾧ ἐπιγελᾶται=*καταγέλαστος*. 3ον ὀνόματα ὀργάνου kyssa-dj=ὄργανον δι' οὗ ὁ σιδηρουργὸς κονταίνει, κόπτει τὸν σίδηρον. 4ον ἐπίθετα παθητικά, tyka-dj=*στουπωμένον πρᾶγμα* καὶ *στούπωμα*. 5ον ὀνόματα σχέσεως, kyra-dj=σχέσιν ἔχων πρὸς τὸ kyr=*ἔρημον*, ὅθεν kyradj toprak=*χῶμα, γῆ ἄγονος*, topadj=σχέσιν ἔχον πρὸς τὴν σφαῖραν, τὸ τόπι, ὅθεν τὸ *τοπάτσι* τῆς συνηθείας καὶ ἐπὶ ἀνθρώπου topadj adam=*στρογγύλος ἄνθρωπος*.

7. جه dje, ἐν τέλει ἐπιθέτων σμικρυντικὸν μὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἱκανῶς, οἷον aghyrdja=*βαρούτσικος*, guiuzel lje=*καλούτσικος*—ἐν τέλει οὐσιαστικῶν, τὸ *κατά, ὡς πρός*, قيافتجه kiyafetdje=ὡς πρὸς τὴν στολήν. Ἐκ τοῦ bilek=*βραχίων*, διάλεκτός τις σχηματίζε τὸ bilek-dje τὸ κατὰ τὸν βραχίονα—*βραχιόλιον*.

8. جك جق djik, σμικρυντικὸν ἐν τέλει ἐπιθέτων ληγόντων εἰς k, ἀποβολῇ τοῦ k, οἷον اوزاق ouzak=*μακρυνός*, ouzadjyk=*ὀλίγον μακρυνός*. Κατ' ἐξαίρεσιν καὶ ἐν τέλει δύο ἐπιθέτων μὴ ληγόντων εἰς k, daradjyk = *στενούτσικος*, azadjyk = *ὀλιγούτσικος*. Σμικρυντικὸν ἐπίσης ἐν τέλει παντοίων οὐσιαστικῶν, چوبانجق tchobandjyk = *ποιμενίσκος*. Κατ' ἐξαίρεσιν τίθεται καὶ ἐν τέλει δύο προστακτικῶν outan-djyk= σφόδρα αἰσχυντηλός, salyndjyk (καὶ salyndjak)= *κούντα*. Ἐκ τοῦ bilek=*βραχίων* γίνεται bilek-djik, καὶ συνήθως bilezik=*βραχιόλιον*.

9. جل djil, ἐν τέλει ἐπιθέτων τινῶν σημαίνει τὸ ὀλίγον: kyrdjyl=*ὑπόφαιος*, akdjyl=*ὑπόλευκος* (ἅτινα ὅμως τὸ *Λεχδζὲ* ἀναλύει εἰς δύο λέξεις ak+tschil, kyr+tschil). Ἐν τέλει οὐσιαστικῶν τινων σημαίνει ἀπ' ἐναντίας τὸ σφόδρα, eulumdjil=*σφόδρα θανατηφόρος*, adem-djil=ἄγριος. ἐξορμῶν κατὰ τοῦ ἀνθρώπου, taouschan-djil = ἐξορμῶν κατὰ τοῦ λαγωοῦ, εἶδος μέλανος ἀετοῦ, balykdjyl=ἐχθρὸς τῶν ἰχθύων, ἐρωδιός.—يلانجل yilandjyl=ἐχθρὸς τοῦ ὄφεως, (οὐχ εὕρηται ἐν τῷ *Λεχδζέ*).—Ἡ αὐτὴ ἐπίφυσις ἐν τέλει τοῦ ἐνεστῶτος ῥημάτων τινῶν σημαίνει ἄνθρωπον προσποιούμενον τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαινόμενον: οἷον زيد بقارجل اولدى zeid bakardjyl oldy=*ὁ δεῖνα*

1 Τὸ چاق τσὰκ σημαίνει ἐν γένει κόμμα, τμῆμα χρόνου ἢ τόπου ὡς δεικνύει καὶ ἡ ἐξ ὀνοματοποιίας ἐτυμολογία, τσάκ, τσακίζω. Περσ. چاك كريبان كردن tchaki ghiriban kerdeu=*ξεσχίζω τὸν γιακᾶ μου.* Πρβ. καὶ τὴν Τουρκικὴν παροιμίαν دمور تاونده ايش چاغنده• demir tavynda isch tchaghynda=*ὁ σίδηρος δουλεύεται εἰς τὴν ἀκμὴν (τῆς θερμότητος) του καὶ ἡ δουλειὰ στὴν ὥραν της.*

ἐγένετο ὡσανεὶ ἐθεώρει. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει λέγεται καὶ djym, οἷον bakardjym oldy.

10. جلين djilein, ἐν τέλει δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν καί τινων οὐσιαστικῶν ἐπιφέρει παρομοιωτικὴν ἔννοιαν οἷον boundjylaïn kimesnelerin elinden ne guelur=*τί ἔρχεται ἀπὸ τὸ χέρι τοιούτων ἀνθρώπων*, τοιαῦτα καὶ τὰ ademdjilein, insandjilaïn=*ἀνθρωπινά*, οἷα ἀνθρώπῳ εἰκός.

11. د d, t, κατὰ τὸ *Μιχιὰς* μόνον ἐν τέλει δύο λέξεων, اولد, ἢ اولت eulet=*ἐπιδημία (ἔτος ἐπιδημίας. Λεχδζὲ)* καὶ كچيد guëtchit = *πέρασμα*. Ἀλλ' ἀνακτέα δοκεῖ ε ς τὸν αὐτὸν τύπον, τὰ يكيت yighit=*στιβαρός*, قوروت kourout=*γάλα πεπηγός*, اوكوت euyut=*ἔπαινος*, ايرت ayrt=*διάκρισις*, اورات orat =*σκέψις*· καὶ ἕτερα εἴκοσι περίπου.

12. درق dourouk, ἧς παράδειγμα ἐπιφέρει τὸ *Μιχιὰς* τὴν λέξιν boyounddurouk=*ζυγός*. Ἥ τε Ὀθωμανικὴ ὅμως καὶ ἡ Τσαγαταϊκὴ παρέχουσι καὶ ἑτέρας τοιαύτας λέξεις: eghindirik=*γιακᾶς*, boroundourouk=ξύλον ἐμβαλλόμενον εἰς τοὺς ῥώθωνας ἵππου ἀτιθάσσου.

Πρβ. oghouldourouk, guiumulduruk, καὶ Τσαγαταϊστὶ toutouschdourouk=*ἔνανσμα*, ἐξ οὗ μάλιστα καταφαίνεται ὅτι ἡ ἔννοια ἣν γεννᾷ ἡ κατάληξις αὕτη, εἶναι *ὄργανον χρησιμεῦον πρός τι.*

13. دز duz, μόνον ἐν τῇ λ. كوندز ghiun-duz=*ἡμερήσιος συνήθως καθ' ὅλην την ἡμέραν.*

14. رق رك rak. rek. σχηματίζει συγκριτικὰ οἷον الچاقرق alchakrak=*κατώτερος.*

15. ز z, ὑποκοριστικὸν οἷον kuz-djygh-az=*μικρὰ κόρη.*

16. سز siz, σχηματίζει ἀρνητικὰ οἷον اناسز anasyz=*ἀμήτωρ*

17. سال sal, μόνον ἐν τῇ λ. قومسال koumsal=*τόπος ἀμμώδης*. Τὸ καθ' ἡμᾶς τὸ sal τοῦτο οὐδὲν ἕτερον ἢ τὸ Περσικὸν ἀθροιστικὸν μόριον سار sar (ὡς ἐν τῷ كوهسار ghiuh-sar = *τόπος ἔχων πολλὰ ὄρη)* τροπῇ τοῦ ρ εἰς λ. Ἡ συμπλοκὴ τῆς Περσικῆς ἐπιφύσεως *σαρ* πρὸς τὸ Τουρκικὸν قوم koum=*ἄμμος*, ὅλως ἔκτακτος, οὐχὶ ὅμως καὶ ἄνευ ἀναλογίας. Οὕτως εὕρηται ἐν τῇ Περσικῇ τρία ὀνόματα ἀθροιστικὰ τὰ μόνα εἰς لاخ lakh سنكلاخ senklakh=*τόπος πετρώδης*. رودلاخ roudlakh=*μισγάγκεια*, ديولاخ divlakh=*διαβολότοπος* ὅπου λέξεις Περσικαὶ ἔλαβον τὴν Τουρκικὴν ἐπίφυσιν lak.

18. ساق sak, μόνον ἐν τῇ λ. طوتساق toutsak—*αἰχμάλωτος*. Ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι πάντῃ ἀνάλογος ὁ τύπος πρὸς τὸν τοῦ قورساق koursak=*προηγορεὼν γοῦσα τῶν πτηνῶν*, καὶ ἕτερα ἅτινα, κανονικῶς δύνανται νὰ παραχθῶσιν, δι' ἁπλῆς προσθήκης τῆς ἐπιφύσεως k, (περὶ ἧς λέγομεν κατωτέρω) ἐκ ῥημάτων οἷα τὸ toutsamak, koursamak ἀνυπάρκτων μέν, ἀλλὰ δυναμένων νὰ παραχθῶσι κανονικῶς ἐκ τῶν tout mak, kour mak κτλ.

19. سو sou, μόνον εἰς δύο λέξεις ياتسو yatsou=ὥρα ὕπνου, توتسو tutsu=*χάπρισις*.

20. سول soul, μόνον ἐν τῇ λέξει يوقسول yoksoul =*ἄπορος.*

21. سى sy, παρομοιωτικὸν οἷον boudalamsy=ὁμοιάζων τὸν μπουδαλᾶ, ἀνόητον, imtihansy=ὅμοιον μὲ μίαν ἐξέτασιν κτλ.

22. شمن schmen, μόνον ἐν τῇ λέξει دليشمن delischmen=ὁμοιάζων παράφρονα.

23. شين schin μόνον ἐν τῇ λέξει صاريشين saryschyn—*κιτρινωπός.*

24. ق, ك, ak, ouk, yk κτλ. ἐν τέλει προστακτικῶν. Αἱ ἐπιφύσεις αὗται δίδουσι γέννησιν εἰς παντοίου εἴδους οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα, οἷον بوزوق bozouk=*χαλασμένος*, okounak=*εὐανάγνωστος*, urkek=*τρομάζων εὐκόλως*, yakyschyk=*ἁρμοδιότης*, istek = *ὄρεξις*, saghanak = *στράγγισμα*, *ῥαγδαία βροχή*, gheurenek—*πεῖρα*, solouk—*ἀναπνοή*, konouk=*ξένος*, sinek=ἐκεῖνο ὁποῦ χώνεται=*μυῖα*, batak—τόπος βυθίσματος, *ἕλος*, چاق=ὄργανον κοψίματος, *μάχαιρα*, tukruk=*σίελος* κτλ.

25. قه كه ka, ke, ἐν τέλει προστακτικῶν τινων, 1ον ἐπίθετα يورقه حيوان yorka haïwan = ζῶον τὸ ὁποῖον κουράζεται ἅμα τρέξῃ. 2ον οὐσιαστικὰ σημαντικὰ ὀργάνων οἷον supurghé=*σκοῦπα*. 3ον ἢ ἀποτέλεσμα τοῦ ῥήματος οἷον yongha=*τμῆμα*, dalgha =*κῦμα*.

26. قى كى ky, ki, ἐν τέλει προστακτικῶν τινων σχηματίζει διάφορα οὐσιαστικά, ὡς الق alky (οὐχ εὕρηται ἐν τῷ *Λεχδζὲ)—λῆμμα*, صايق saïky=*λογισμός*, bil-ki=*γνῶσις*, kaschaghy=ὄργανον, ξύστρα τοῦ ἀλόγου.

27. قج, كج kadj, kydj, kedj. kidj, ἐν τέλει προστακτικῶν τινων σχηματίζει 1ον ἐπιτατικὰ ἐπίθετα oussankadj = ἄνθρωπος ὅστις *σφόδρα βαρύνεται*, uschenghedj=*ἀμελής*, outanghidj = *αἰσχυντηλός*, bilghidj=*σφόδρα εἰδήμων*. 2ον οὐσιαστικὰ pallanghidj=πρᾶγμα, παίγνιον τὸ ὁποῖον κάμνει *πάτ*, dalghydj=*δύτης*, القج alkydj=φόρος εἰς σιτηρὰ (οὐχ εὕρηται ἐν τῷ *Λεχδζέ)*, salinghidj=*κούνια* (ἐν Κωνσταντινουπόλει λέγουσι salyndjak), yorghadj=τόπος ἔνθα κουράζεταί τις.

28. قل kil, εἰς ὀλιγίστας λέξεις, προφανῶς ἰδιαιτέρα προφορὰ τῆς ἐπιφύσεως djil (ἀρ. 9) kyrkyl=*ὑπόφαιος*, kouschkoul=*ὡσὰν τοῦ πουλιοῦ*· ὡς زيدك اويقوسى قوشقلدر zeidin oyoukoussou kouschkoul dyr=*ὁ ὕπνος τοῦ δεῖνος εἶναι ὡσὰν τοῦ πουλιοῦ* (ἐλαφρός).

29. قن. كن kan, ken, κατ' ἀκριβολογίαν Τσαγαταϊκαὶ μετοχαί, οἷον طارلقن darylkan=*θυμώδης*, yourouben=περιπατῶν, ἄστατος, ἐν Ἀνατολῇ οἱ πλάνητες οἱ λεγόμενοι *Γιουρούκιδες*, sokoulghan=ζῶον ποῦ χώνεται, *χειρόηθες*, soloukan=*ἀσθματικός*.

30. قين قون koun, kun, kyn, kin, ἐν τέλει προστακτικῶν τινων σχηματίζουσιν ἐπίθετα οἷον yorghoun =*κουρασμένος*, darghyn=*θυμωμένος*, keskin=*κοπερός*.

31. كو gny, μόνον ἐν τῇ λέξει قراكو karagny=*σκοτεινός*, ὅθεν karagnylyk, συνήθως caranlyk=*σκότος*.

32. لو لى لق لك ly, li, lyk, lik, γενικώταται ἐπιφύσεις περὶ ὧν ἐν ἐκτάσει πραγματεύονται αἱ γραμματικαί. Ἐν τῇ λ. arcalydj=τὸ σάγμα τῶν ἀχθοφόρων τὸ k ἐτράπη εἰς dj.

33, م m, ἐν τέλει προστακτικῶν σχηματίζει ἐπίθετα, οἷον صاغلام ادم saghlam adem=*ὑγιὴς ἀνήρ*, yar-ym elma=*ἥμισυ μῆλον*, οὐσιαστικά, οἷον takym=*τὰ ἐξαρτήματα, τὸ ταχίμι*, τόπου σημαντικά, οἷον صوقوم sokoum=*τόπος δήγματος*, *δαγκαματιά*, ἀφηρημένα, οἷον alym satym=*ἀγοραπωλησία*, kessim bitchim=*κόψις*, ἀποτελέσματα, dilim=*φέτα ἐκ* τοῦ dilmek=*κόπτω ψιλὰ ψιλά, γλῶσσα γλῶσσα.*

34. مباج mbadj, ἐν τέλει προστακτικῶν τινων σχηματίζει τόπου σημαντικά, οἷον atlambadj—*τόπος πηδήματος* (καὶ παιδιά). saklambadj=*τόπος κρυψίματος* (κρυφτό), dolambadj=*λαβυρινθώδης*.

35. مرق مرك imtrik· σμικρυντικὴ ἐπίφυσις, sarymtryk=*κιτρινοῦτσικος*. Διὰ τὴν λ. kara=*μέλας* σχηματίζεται karamtyk=*μελαψός*, καὶ ἀποβολῇ καὶ τοῦ t, karamyk=*τὸ μαυράδι τοῦ σίτου* βλέπε ὅμως ἀρ. 40.

36. ماج madj, ἐν τέλει προστακτικῶν τινῶν σχηματίζει οὐσιαστικὰ οἷον: yaniltmadj = *αἴνιγμα*, toutmatj=*εἶδος ζωμοῦ πυκνοῦ*, boulamadj=*κορκοῦτι*, ἔτι δὲ τόπου σημαντικὰ yirtmadj=*τόπος ὅπου τι ξεσχίζεται*.

37. مور mour, μόνον ἐν λ. yagh-mour=*βροχή*. Ἀλλὰ παρὰ τὸ μοναδικὸν τοῦτο τοῦ *Μιχιάς*, θέσον καὶ τὰ tchamour=*λάσπη* tchomour=*σαλγάμι*, keumur=*κάρβουνον* ἐκ τῆς ῥ. koj ἥτις εἰς τὰς Τουρκικὰς γλώσσας σημαίνει τὸ καίω καὶ ἕτερα.

38. مش masch· μόνον ἐν τῇ φράσει زيد ايله بكر صارمش طولامش اولديلر Zeid ile Bekr sarmasch dolamasch oldylar=*ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἐνηγκαλίσθησαν ὁ εἰς τὸν ἕτερον*. Τὸ *Λεχδζὲ* γράφει ἴσως ὀρθότερον sarmasch dolasch oldylar. Ὑπάρχει ῥῆμα sarmaschmak=*περιτυλίσσεσθαι ἀμοιβαίως* ἐξ οὗ καὶ sarmaschyk=*ὁ κισσός*, καὶ τούτου ἀνάλογα τὰ kermaschmak *γίνομαι ἄνω κάτω*, yamaschmak, kamaschmak, tyrmaschmak. Ἀλλὰ dolamaschmak δὲν ἠκούσθη.

39. مق مك mak mek σχηματίζει οὐσιαστικὰ οἷον bassamak=*βαθμίς*, toutamak=*λαβή*, καὶ τόπου σημαντικὰ οἷον katchamak=*τόπος φυγῆς*, *ὑπεκφυγή.*

40. مق مك myk, mik, ἐν τέλει προστακτικῶν τινων koussmyk=*ἔμετος*, sormyk=*ἐρώτησις*, kesmik=*ἀποκοψίδι* κτλ

41. مال mal μόνον ἐν τῇ λ. saghmal ἥτις παρά τισιν Ἀνατολίταις εὔχρηστος ἀντὶ saghman=*ζῶον ἀμάλξιμον*.

42. مالى malty μόνον ἐν τῇ λ. صويمالى soymalty=*ὄζος ἀπογεγυμνωμένος τοῦ φλοιοῦ*. Τὸ *Λεχδζὲ* γράφει soymandhy.

43. مان man ἐν τέλει προστακτικῶν τινων, οἷον صاغمان saghman=*ἀμέλξιμον ζῶον*, schischman=*παχύς*, ἐνίοτε δὲ καὶ οὐσιαστικὰ τόπου σημαντικά· οἷον aghman=*τόπος ἔνθεν ἀναβαίνει τις* kesman=*τόπος ὅπου κόπτεταί τι* κτλ.[1]

Τοιαῦτα τὰ ἐν τῷ *Μιχιὰς* σημειωθέντα καὶ ἐν τούτοις εἶναι βέβαιον ὅτι παρέλειψε πολλὰς ἐπιφύσεις, ὡς τὰς εἰς تل toul ἐπὶ χρωμάτων karamtoul=*μαυρηδερός*, gheukumtyl=*κλίνων πρὸς τὸ κυανοῦν* κτλ. 2ον τὰς εἰς از az, bournaz=*μυταρᾶς*, kournaz=*πονηρός*, yanaz=*παράξενος ἀνάποδος ἄνθρωπος*, *κτλ.* 3ον τὴν εἰς تو tou ἐν τῇ λ. قويتو koytou=*σκοτεινός*, *χωμένος* ἣν μάτην προσπαθεῖ τὸ *Μιχιὰς* ν' ἀνάξῃ εἰς τὸν ἀνωτέρω σημειωθέντα ἀριθ. 4ον ἐν ᾧ τὸ tou ἐνταῦθα Μογγολικὴ κατάληξις ἰσοδυναμοῦσα τῇ Τουρκικῇ ly (ὡς ἐν τῷ اولجايتو oldjaitou=*εὐτυχής*, κύριον ὄνομα Μογγόλου ἡγεμόνος τῆς Περσίας ἐκ τοῦ oldjai=*εὐτυχία* καὶ tou=*κάτοχος*,) 3 τὰς εἰς tasch, dasch, πολυαρίθμους οἷον karindasch=*ὁμοκοίλιος ἀδελφός*, yoldasch=*συνοδοιπόρος*, *σύντροφος*, κτλ. Τοῦτο τὸ dasch οἱ Πέρσαι καὶ τινες τῶν Ὀθωμανῶν θέλουσι Περσικόν, ἕτεροι ὅμως τῶν ὁποίων τὴν γνώμην συμμεριζόμεθα δὲν βλέπουσιν εἰμὴ ἐπίφυσιν Τουρκικὴν κτλ. Περιοριζόμεθα εἰς τὰ ὀλίγα ταῦτα παραδείγματα διότι ἄλλως ἐὰν ἠθέλομεν νὰ συμπληρώσωμεν τὴν ἔλλειψιν τοῦ *Μιχιὰς* καθ' ὁλοκληρίαν θὰ εἴχομεν ν' ἀπαριθμήσωμεν τρεῖς καὶ πλείους δεκάδας ετέρων ὀνοματικῶν ἐπιφύσεων ὧν αἱ πλεῖσται δὲν ἐφαρμόζονται εἰμὴ εἰς ὀλιγίστας λέξεις.

Ἄξιον παρατηρήσεως εἶναι ὅτι ὅλαι αἱ ἐπιφύσεις αὗται αἱ ὀνοματικαὶ καταλήγουσιν εἰς σύμφωνον. Ἡ διερεύνησις τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτῆς καὶ ἡ πρὸς τὰς ἄλλας συγγενεῖς γλώσσας σύγκρισις, ἀποδεικνύουσιν ὅτι καὶ αὐταὶ αἱ ἐπιφύσεις αἱ σήμερον καταλήγουσαι εἰς φωνῆεν εἶχον ἢ ἔχουσιν ἔτι καὶ νῦν καταληκτικὸν σύμφωνον. Οὕτω τὸ ly, ἣν ἀρχῆθεν lyk, τὸ dji, φέρεται εἰς ἄλλας Τουρκικὰς διαλέκτους ὑπὸ τὸν τύπον sit, ἐπίσης τὸ msy, φέρεται msyk. Ἐν γένει ἡ παράλειψις τοῦ καταληκτικοῦ k συνήθης καὶ ἐν αὐτῇ τῇ λαλουμένῃ γλώσσῃ ἥτις λέγει konou καὶ konouk=*ξένος*, kischla καὶ kyschlak κτλ. Ἀλλὰ πόθεν ἡ πληθὺς αὕτη τῶν ἐπιφύσεων καὶ καταλήξεων τῶν ὁποίων πολλαὶ μόλις ἔχουσι σήμερον ἐφαρμογὴν εἰς ὀλιγίστας λέξεις; Εἶναι ἆρά γε τοῦτο ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιμιξίας ἥτις ἀρχῆθεν ἐπεκράτησε μεταξὺ διαφόρων φυλῶν αἵτινες ἐν τῇ φορᾷ τοῦ χρόνου ἐκλείψασαι δὲν ἄφησαν ἡμῖν ἴχνη τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν εἰμὴ ἐν ταῖς τοιαύταις ἐπιφύσεσιν; Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ἀδύνατον ἀλλ' εἶναι ἁπλῆ ὑπόθεσις. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἡ πληθὺς αὕτη τῶν Τουρκικῶν ὀνοματικῶν ἐπιφύσεων ἀποτελεῖ φαινόμενον ἄξιον λόγου καὶ τοῦ ὁποίου εἰσέτι δὲν ἐδόθη ἀποχρῶσα ἐξήγησις.

(Ἀκολουθεῖ).

ΑΛ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ.

---

1 Τὸ *Μιχιὰς* κάμνει δύο κατηγορίας ἰδιαιτέρας διὰ τὰς τρεῖς λέξεις salky, (ἐν τῇ φράσει salky scheï=*πρᾶγμα μετέωρον)* ouykou=*ἵππος*, eureké=*ἠλακάτη*. Ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι εὐκόλως δύνανται αἱ τρεῖς αὗται λέξεις νὰ καταταχθῶσιν εἰς τοὺς ἀνωτέρω 25, 26 ἀριθμούς.

Η ΓΥΝΗ ΩΣ ΙΑΤΡΟΣ

Ἡ γυνὴ ὡς ἰατρὸς ἀνήκει μὲν τοῖς ἀξιοπεριέργοις τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, δὲν εἶναι ὅμως κατ' οὐδένα λόγον ἐπινόημα τοῦ ἄλλως ἐπὶ θαυμασίοις ἐπινοήμασι τοσοῦτον θαυμαστοῦ δευτέρου ἡμίσεως τῆς 19ης ἑκατονταετηρίδος. Πᾶσα ἀμφιβολία ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἔστω αὕτη διαδεδομένη ἢ μή, δύναται εὐκόλως νὰ ἀρθῇ, καὶ δέον οἱονεὶ ἀπατηλὴ σκιὰ νὰ ὑποχωρήσῃ πρὸ τοῦ φωτὸς τῆς ἱστορίας.

Ἐὰν χάριν τῆς ἀκριβείας ἀναδράμωμεν κατὰ πρῶτον εἰς τὴν μυθολογίαν καὶ τὰς παραδόσεις τῶν ἀρχαίων λαῶν, εὑρήσομεν ἐν αὐταῖς, ὅτι ἡ μὲν καλὴ Ἶσις παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις, Ὑγεία δὲ καὶ Μήδεια καὶ Κίρκη παρ' Ἕλλησι ἐγίγνωσκον τὰ ἰαματικὰ βότανα, καὶ παρήγορροι τοῖς θνητοῖς ἐν ταῖς νόσοις καὶ ἀνίαις αὐτῶν παρίσταντο.[1] Ἐν τῇ Ἰλιάδι καὶ Ὀδυσσείᾳ, πολλαχοῦ ἀπαντᾷ ὅτι ἡ καλλιπλόκαμος Ἑκαμήδη, καὶ ἡ καλλίστη Ἑλένη, καὶ ἡ ἱερόεσσα Ἀγαμήδη βοτάνοις ἐχρῶντο, ὅπως ἐπιδένωσι τὰς πληγὰς τῶν πολεμιστῶν καὶ πραΰνωσι τοὺς πόνους αὐτῶν.

Ἐξ ἄλλου τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἀπηγόρευσαν ταῖς γυναιξὶ τὴν ἐξάσκησιν τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης, ἐπιτρέπει τὸ συμπέρασμα ὅτι ἐν τῇ ἑλληνικῇ πρωτευούσῃ πολλαὶ γυναῖκες ἐξήσκουν τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἰατροῦ, ὅπερ ἐξ ἄλλου, ὡς φαίνεται, ἦν τὰ μάλα ἀναγκαῖον καθ' ὅσον πολλαὶ γυναῖκες καὶ περ πάσχουσαι δὲν ἐνεπιστεύοντο εἰς ἄνδρας, ἐφ' ὃ πολλάκις ἀπέθνησκον. Νεαρὰ γυνή, Ἁγνοδίκη τοὔνομα, ἀπεφάσισεν ὅπως τοῖς πάσχουσιν ἀρωγὴν παράσχῃ. Καὶ τοῦ μὲν κόσμου τῆς κεφαλῆς, τῆς καλῆς αὐτῆς κόμης, στερεῖ αὐτὴ ἑαυτήν, ἱμάτια δὲ ἀνδρικὰ περιβεβλημμένη φοιτᾷ ἐπὶ τὰς παραδόσεις ἰατροῦ τινος, μεθ' ὃ ἱκανὰς κτησαμένη γνώσεις, ἄρχεται γυναῖκας θεραπεύουσα. Ἀλλ' οἵα εἰρωνεία τῆς τύχης καταστρέφει αὐτῇ ὅσον τάχιστα τὸ γενναῖον διάβημα! Νεαρά τις ἀσθενὴς ἐνόμισεν αὐτὴν πράγματι ἄνδρα (ὦ τῆς ἀγενείας!)· ἠναγκάσθη ἐπὶ τούτῳ νὰ ἀποκαλύψῃ τὸ φῦλόν της· κατηγορήθη πρὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου, καὶ κατεδικάσθη ὑπ' αὐτοῦ, ἀφ' οὗ ἠναγκάσθη νὰ ἀποκαλύψῃ πρὸ τῶν ἐκθάμβων δικαστῶν τὸ φῦλόν της. Οἱ ἰατροὶ ὅμως ἐπέμειναν, ὅτι μετὰ τὴν παράβασιν ταύτην τοῦ νόμου, οὗτος οὐδεμίαν ἔχει ἐφεξῆς ἰσχύν, ἐφ' ὃ οἱ Ἀθηναῖοι δικασταὶ ἀπεφάσισαν ὅτι γυναῖκες ἐλεύθεραι δύνανται νὰ σπουδάζωσιν ἰατρικήν.

Ὁ Πλίνιος καὶ ὁ Γαληνὸς παρέδωκαν ἡμῖν τὰ ὀνόματα γυναικῶν τινων, ἐν Ῥώμῃ τὴν ἰατρικὴν ἐξασκουσῶν. Ἄλλοι συγγραφεῖς, ἰδίᾳ ὁ Martialis, ἐπιβεβαιοῦσι μάλιστα, ὅτι αἱ γυναῖκες δημοσίᾳ τὴν ἰατρικὴν ἐξήσκουν, περὶ δὲ τὸ ἔτος 400, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀρκαδίου, ἡ σοφὴ Νικηράτα ἐθεράπευσεν, καὶ τοῦτο εἶναι ἀποδεδειγμένον, τὸν Χρυσόστομον ἀπὸ στομαχικοῦ τινος παθήματος.

1 *Lucina* (= ἡ εἰς φῶς φέρουσα) ἐκαλεῖτο πρὸς τούτοις κατά τινας μὲν ἡ Ἄρτεμις, κατ' ἄλλους ἡ Ἥρα, ἐκφράζει δὲ ἡ ἐπωνυμία τὴν μαῖαν.

Τοὐναντίον παρὰ τοῖς Μωαμεθανοῖς, ἀκόμη καὶ κατὰ τὸν μεσαίωνα ὅτε τὸ γυναικεῖον φῦλον ἦτο σχεδὸν ἐντελῶς τοῦ ἀνδρικοῦ ἀποκεχωρισμένον, καὶ ἑπομένως κυρίως ἠναγκασμένον ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν ἰατρικὴν νὰ προστρέχῃ εἰς γυναῖκας, μόνον ὀλίγας γυναῖκας γινώσκομεν ὡς ἰατρούς. Ἀφ' ἑτέρου ἐπὶ τῆς ἰταλικῆς χερσονήσου, καὶ πρὸ πάντων ἐν Σαλέρνῳ ὅπου ἤκμαζεν ἡ ἰατρικὴ σχολή, αἱ γυναῖκες ὡς ἰατροὶ ἤσκουν κατὰ τὸν μεσαίωνα μεγάλην ἐπιρροήν.

Ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν Γερμανίαν δέον νὰ ἀναφέρωμεν τὴν περίφημον Ἱλδεγάρδην ἐκ Βίγγεν, ἥτις κατόπιν ὑπὸ τὸ ὄνομα ἁγία Ἱλδεγάρδη ἐλατρεύθη. Ἐν Γαλλίᾳ ἐγένοντο γνωσταὶ ἡ Ῥαδεγούνδη καὶ ἡ ἁγία Ἐδβιγ, σύζυγος Ἑρρίκου τοῦ Πωγωνοφόρου, ἴσως ἡ ἁγία Ἐλισάβετ ἡ ἐξ Οὐγγαρίας. Αἱ τελευταῖαι ὅμως αὗται δὲν ἦσαν πράγματι ἰατροί, ἀλλὰ ἰσχυραὶ παρήγορροι τῶν πτωχῶν καὶ ταλαιπωρουμένων. Βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι κατὰ τὴν 14ην ἑκατονταετηρίδα γυναῖκες ἐξήσκουν τὴν χειρουργικήν, ὡς τοῦτο καταφαίνεται ἐκ θεσπίσματος τοῦ βασιλέως Ἰωάννου, ἐκδοθέντος κατόπιν παραπόνων τῆς ἐν Παρισίοις ἰατρικῆς σχολῆς. Κατὰ τὴν 16ην ἑκατονταετηρίδα ἐδημοσίευσεν Ἱσπανίς, Ὀλίβα ἐκ Σαβούκου, ἀνατομικὸν σύγγραμμα ἐν ᾧ ἡ σύζυγος τοῦ περιφήμου Φαβρικίου ἐξ Ἱλδεν ἐφημίζετο ὡς ἔξοχος πρακτικὸς χειρουργός.

Ἐκ τῶν γυναικῶν αἵτινες κατὰ τὴν 17ην ἑκατονταετηρίδα ἔγραψαν περὶ ἰατρικῆς διακρίνονται πρὸ πάντων ἡ Βαρβάρα Βαϊντρόουβιν, ἡ δούκισσα Ἐλεονόρα ἐκ Τροππάου, ἡ Αἰκατερίνη Τίσαϊμ καὶ ἡ Ἑλένη Ἀλνεγόνδη ἐκ Νόλδεν. Τίς δὲν ἐνθυμεῖται τὰς συγγραφὰς τῆς κυρίας Φουκέ, ὑπὸ τὸν Τίτλον «Remèdes faciles et domestigues» ἅτινα τοσοῦτον ἐπήνεσε ἡ κυρία Σεβινγέ; Περὶ τὰ μέσα τῆς 18ης ἑκατονταετηρίδος εὑρηνται ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ συμπαθὴς Ἄννα Wolley, καὶ ἡ γενναία Ἐλισάβετ ἐκ Κέντ, αἵτινες περὶ φαρμάκων ἔγραψαν, ἂν μὴ μετὰ πολλῶν γνώσεων, τοὐλάχιστον μετὰ πολλοῦ αἰσθήματος. Ἐν Ἰταλίᾳ ὑπὸ πάπαν Βενέδικτον ΙΔ'. ἐξήσκει ἡ μαρκησία Βουττελίνη τὸ ἰατρικὸν ἐπάγγελμα, ἐπ' ἴσης δὲ ἡ πεπαιδευμένη Ἀλουρα Μαρία Αἰκατερίνη Βόρφη ἐκ Βονωνίας, ἥτις εἶχε σπουδάσῃ ἐν τῷ ἐκεῖ πανεπιστημίῳ φιλοσοφίαν καὶ ἰατρικήν, καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1731 εἶχε λάβῃ δίπλωμα εἰς ἀμφοτέρους τοὺς κλάδους τούτους. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν εἶχεν ἀποκτήσῃ ἐν Γαλλίᾳ ἡ Thècle Félicité du Fay διὰ τῶν φυσιολογικῶν αὐτῆς ἐργασιῶν σεβαστὸν ὄνομα. Μετὰ ἑκατονταετηρίδα περίπου αἱ γυναῖκες σπανιώτερον ἀναφαίνονται ὡς ἰατροί· ἐν τούτοις δυνάμεθα ἀκόμη νὰ ἀναφέρωμεν τὴν ἀγγλίδα Αἰκατερίνην Bowles, ἥτις ἐφημίσθη ὡς χειρουργός, τὴν δεσποινίδα Στέφενς, γνωστὴν διὰ τὸ φάρμακον αὐτῆς κατὰ τῆς λιθιάσεως, ἧς τὸ μυστήριον ἐπώλησε εἰς τὸ ἀγγλικὸν κοινοβούλιον ἀντὶ 25 χιλ. λιρῶν στερλ. καὶ τέλος τὴν περίφημον κυρίαν Μονταγού, ἥτις, ὡς γνωστόν, εἰσήγαγε τὴν δαμαλίδα εἰς Εὐρώπην.

Τὴν σήμερον, ὅτε ἀπαύστως γίγνεται λόγος περὶ χειραφετήσεως τῆς γυναικὸς καὶ περὶ ἄλλων αὐτῆς

δικαιωμάτων, ὅτε αὕτη σκέπτεται ὅπως ἐν παντὶ γίνῃ ἰσοβάθμιος τῷ ἀνδρί, ὅτε λόγος περὶ τῆς ψήφου καὶ ἄλλων πολλῶν, οὐδὲν παράδοξον ἂν αἱ γυναῖκες ἐκ νέου τὰ δικαιώματα αὐτῶν πρὸς ἐξάσκησιν τῆς ἰατρικῆς ἐπιθυμοῦσι νὰ διεκδικήσωσι.

Κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑκατονταετηρίδα πολὺς ἐγένετο λόγος ἂν ἡ ἰατρικὴ δέον νὰ ᾖ καὶ προσιτὴ εἰς τὰς γυναῖκας ἢ μή. Κατὰ τὸ ἔτος 1717 διεμαρτυρήθη σφοδρῶς κατ' αὐτοῦ ὁ γνωστὸς Γαίλικε, ὅστις, ὡς ὁ Chrysale ἐν ταῖς *Femmes savantes*, ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ αὐτὰς περιωρισμένας εἰς τὰ κατ' οἶκον, εἰς τὴν ἠλακάτην καὶ τὸ μαγειρεῖον. Λίαν εὐγενῶς ἐκφραζόμενος λέγει· «Αἱ γυναῖκες εἰσὶ ἕνεκα τῆς ἀπαύ-» στου αὐτῶν φλυαρίας καὶ στωμυλίας ἀνάξιαι νὰ » ἐξασκῶσι τέχνην, ἥτις ἀπαιτεῖ σοβαρότητα μετὰ » μετριοφροσύνης, καὶ σκέψιν μετ' ἐμπειρίας: ἐλλεί-» πει αὐταῖς ἥ τε ἀναγκαιοῦσα σκέψις, καὶ τὸ ἀναγ-» καιοῦν λογικόν».

Τὸ ζήτημα ἀνεφύη εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους ἐν Ἀμερικῇ, ὅπου τοσαῦτα ταῖς νεάνισιν ἐπιτρέπονται. Ἡ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοπουμένου ἐνέργεια ἐπεξετάθη ἐκεῖθεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, Ἑλβετίαν, Γερμανίαν καὶ Γαλλίαν. Ἡ ἐξέτασις τῶν αἰτιῶν ταύτης, τὰ ὑπὲρ καὶ κατὰ εἰσὶ πολλά, ὥστε ἀπαιτοῦνται μακραὶ σελίδες ὅπως ἐκτεθῶσιν ἐν ἀκριβείᾳ. Ἕνεκα τούτου ἐν συντόμῳ λέγομεν τὰ ἑξῆς·

Κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν τῶν γυναικῶν, καὶ τῶν ταύταις φίλα φρονούντων, οἱ ἄνδρες κατέκτησαν ὑπὲρ αὐτῶν πολλὰ ἐπαγγέλματα, ἅπερ δικαίως ἀνήκουσι ταῖς γυναιξί, αὗται δὲ ἕνεκα τῆς στερήσεως τούτων δυσκόλως εὑρίσκουσιν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς ἐργασίας τὰ μέσα ὅπως δεόντως καὶ κατ' ἐπιθυμίαν παλαίσωσι πρὸς τὰς βιωτικὰς ἀνάγκας. Τοῦτο πιθανόν· ὅ,τι ἀφορᾷ ὅμως εἰς τὴν ἰατρικήν, ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος περὶ τῆς ἀμοιβῆς στερεῖται σημασίας, καθ' ὅσον αἱ γυναῖκες ἐκεῖναι αἵτινες διὰ τῆς ἰατρικῆς σκοπεύουσι νὰ ἀποκτήσωσι τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, πρέπει ἐκ τῶν προτέρων νὰ ἔχωσι τοσαύτην περιουσίαν, ὥστε νὰ ἀπαλλάττωνται τῶν πρὸς διατροφὴν φροντίδων. Πᾶς τις γιγνώσκει ὅτι τὰ χρήματα, ἅτινα ἀπαιτοῦσιν αἱ κλασικαὶ σπουδαί, ἡ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ φοίτησις αἱ ἐξετάσεις καὶ τὰ πολλὰ ἐν τοῖς νοσοκομείοις, πρὸ ἀπόκτησιν πρακτικῶν γνώσεων δαπανώμενα ἔτη, ἀποτελοῦσι σπουδαῖον ποσόν. Ἐπ' ἴσης γνωσταὶ αἱ ἄνευ ἀμοιβῆς δυσκολίαι, μεθ' ὧν συνδέονται αἱ ἀρχαὶ τῆς πρακτικῆς τοῦ ἰατρικοῦ ἐπαγγέλματος ἐξασκήσεως, ἡ πολλάκις ἐπὶ πολλὰ ἔτη πικρὰ ἐπιμονὴ ἡ ἀπαιτουμένη πρὸς ἀπόκτησιν πελατείας τινός. Ἕνεκα τούτου πᾶς ὁ σπουδάζων τὴν ἰατρικὴν δέον νὰ κέκτηται οὐσίαν τινά, οὐσίαν ἥτις εἰς πᾶσαν οἰκονόμον γυναῖκα ἤθελε καταστήσῃ δυνατὸν νὰ ζήσῃ ἐν μετριοφρονι σφαίρᾳ, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης ἐργασίας ἐκτὸς τῶν συνήθων ἔργων τιμίας γυναικὸς καὶ καλῆς οἰκογενειάρχου.

Πολλὰ ἐλέχθησαν καὶ ἐγράφησαν περὶ τῆς φυσικῆς καὶ πνευματικῆς ἰσότητος τοῦ ἀνδρικοῦ καὶ γυναικείου φύλου. Ἡ ἀλήθεια ὅμως ἔγκειται ἐν τῇ ἀξιώσει, ὅτι ἀμφότερα τὰ φῦλα ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὰς φυσικὰς καὶ ἠθικὰς ἰδιότητας κέκτηνται πολλὰς διαθέσεις καὶ ἱκανότητες αἵτινες, ἅτε πρὸς τὸν ἰδιαίτατον ὀργανισμὸν τὰ μάλα συνδεόμεναι, ἀλλήλας ἀποκλείουσι. Αἱ σοφώτεραι συζητήσεις δὲν δύνανται νὰ πείσωσι περὶ τοῦ ἐναντίου ἐκεῖνον ὅστις ἰσχυρίζεται, ὅτι ἡ ἀποστολὴ τῆς γυναικὸς εἶναι νὰ ἀποβῇ σύζυγος καὶ μήτηρ καὶ ἀφιερωθῇ ἐντελῶς τῇ οἰκογενείᾳ. Ἐξ ἄλλου τὸ ἰατρικὸν ἐπάγγελμα εἶναι πρὸ πάντων *κομαδικόν*· δι' αὐτοῦ ἡ γυνὴ θὰ ἀφῃρεῖτο καὶ ἀπεξενοῦτο τῆς οἰκογενείας, οὐχὶ δὲ ὀλίγον δέον ὑπὸ τοιαύτην ἔποψιν νὰ ληφθῇ τὸ λίαν δυσάρεστον τῶν κατὰ νύκτας ἰατρικῶν προσκλήσεων

Ἡ αἰδὼς τῶν γυναικῶν, λέγεται πρὸς τούτοις, δὲν ἐπιτρέπει αὐταῖς ὅπως κατὰ τὰς ἰδιαζούσας αὐταῖς ἀσθενείας προστρέχωσιν εἰς ἄνδρας, πολλῷ δὲ μᾶλλον εὐχαρίστως ἐπιζητοῦσι γυναῖκας. Καὶ τοῦτο μὲν πράγματι συμβαίνει, ἀλλ' ἡ αἰδὼς αὕτη δὲν ὑπάρχει ἢ κατὰ συνθήκην, ἡ δὲ ἀνατροφὴ διατρέφει, ἐν ᾧ ἡ γνῶσις τῶν φυσικῶν νόμων τῆς κοινωνικῆς ἐπιστήμης ἐξαλείφει αὐτήν. Ἐπὶ τέλους ὅπως ὑποστῇ γυνή τις τὴν ἐξέτασιν ἀνδρός, δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ἐξασκήσῃ ἐφ' ἑαυτῆς πίεσιν μεζονα ἐκείνης, ἣν νεάνιδ ς ἐφ' ἑαυτῶν ἐξασκοῦσιν ὅτε παρίστανται ἀνατομικαῖς παραδόσεσιν ἀπαθεῖς, ἀπαθέστατα.

Τῇ γυναικί, λέγει μέγας τις ἰατρός, ἐπετράπη νὰ λάβῃ μικρὸν μόνον ἐνεργοῦν μέρος ἐν τῇ φύσει. Αὕτη ἔδωκε τῇ γυναικὶ ὀργανισμὸν καὶ κρᾶσιν, ἵνα πρὸς τὴν ἀποστολὴν αὐτῆς καταλλήλους. Τὸ γυναικεῖον φῦλον διακρίνεται ἐν γένει διὰ τῶν προτερημάτων τῆς καρδίας, διὰ τρυφερότητος, πραότητος καὶ λιπότητος, δι' αἰδημοσύνης καὶ δειλίας, ὧν στερεῖται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον τὸ ἀνδρικὸν φῦλον Πᾶσα γυνὴ θέλουσα νὰ γίνῃ ἰατρὸς πρέπει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ καταστρέψῃ ταῦτα πάντα. Τὸ λεπτὸν καὶ μαλακὸν πρέπει νὰ ἀποβληθῶσι, ἡ αἰδημοσύνη ἐπὶ τῇ ὄψει τῶν χειρίστων νὰ ἀποσοβηθῇ καὶ θανατωθῇ, ὅπως κατόπιν πρὸ τῶν αἰσχίστων καὶ ἰσχυροὺς ὀργασμοὺς ταρασσουσῶν θέσεων, μὴ ὑποχωρῇ, ἀλλ' αὐταῖς ψυχρῶς ἀντιτάσσηται.

Τοῦτο ὀλίγιστα ἐπιτυγχάνουσι. Πλεῖστα πιθανὸν νομίζουσιν ἑαυτὰς ἐκλεκτάς, ὀλίγαι εὐτυχῶς εἶναι αἱ κληταί. Οὐδὲν δὲ τὸ παράδοξον· ἐνθουσιώδεις καὶ ἰσχυροὶ σπουδασταὶ τῆς ἰατρικῆς οὐχὶ σπανίως ἀνακρούουσι πρύμναν μετὰ τὰς πρώτας ἐπὶ τοῦ πτώματος παραδόσεις.

Αἰωνίως θὰ ἀναμνησκωμαι ἡμερῶν τινων, καθ' ἃς ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν ἀνατομικῶν ἀσκήσεων ἐδον ἀπροσδοκήτως ἐνώπιόν μου ὡραίαν νεάνιδα, μὲ μεγάλους ζωηροὺς ὀφθαλμούς: οἷα ἄρατα αἰσθήματα τρόμου, βδελυγμοῦ καὶ ἀπεχθείας ἀπέσπασάν με τῶν ὀνειροπολημάτων μου, ὅτε εἶδον τὸ προσφιλὲς ὃν ἡματωμένην ποδιὰν περιβεβλημένον, τὰς χεῖρας τοῦ ὑποκαμίσου ἀναβιβασμένας ἔχον, καὶ σμίλην ταῖς χερσὶ κρατοῦν, νὰ βυθίζῃ τὰς μικρὰς αὐτοῦ λευκὰς χεῖρας εἰς τὸ βάθος ἀνατομικοῦ παρασκευάσματος, ὅπως ἐξαγάγῃ ἐξ αὐτοῦ τὰ ἐντόσθια!

Δὲν ἀρνούμεθα καθόλου ὅτι αἱ γυναῖκες καὶ πνεῦμα καὶ ἱκανότητα κέκτηνται πρὸς τὸ ἰατρικὸν ἐπάγγελμα, δὲν ὑπερασπιζομεν ὅμως ἐξ ἄλλου τὴν εἰς τοῦτο

ἐπίδοσίν των, καθ' ὅσον οὔτε τὴν ἀνάγκην τούτου, οὔτε τὸ ὀρθόν, οὔτε ἐπὶ τέλους τὸ εἰς τὰς γυναῖκας αὐτὰς συμφέρον δυνάμεθα νὰ διίδωμεν.

Ἐν Μονάχῳ.

(Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ). Β.

ΙΟΥΛΙΑ.[1]

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ.

OCTAVE FEUILLET.

Ε'.

Αὐθημερὸν καὶ τὰς μεθεπομένας ἡμέρας ἡ Ἰουλία ἀνεκτήσατο ἔτι μᾶλλον τὴν εὔνοιαν τοῦ κ. δὲ Λουκὰν ἐπιδειξαμένη θερμὸν ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τῆς ἐπαύλεως Βαστβίλλης καὶ τῶν περιχώρων αὐτῆς. Ὁ πύργος ἤρεσεν αὐτῇ διότι εἶχε ρυθμὸν ῥωμαντικόν, κἄπον ἰδιόρρυθμον, παράδεισον μετὰ διαδρόμων ἐρημικῶν καὶ δάση μελαγχολικὰ μετὰ ἐρειπίων. Ἐξίστατο ἐνθουσιῶσα ἐνώπιον τῶν εὐρυτάτων μυρικοσκεπῶν πεδίων, ἐφ'ὧν οἱ ἐκ τοῦ Ὠκεανοῦ πνέοντες ἄνεμοι ἐκλόνουν τὰ φυτά, ἐνώπιον τῶν καμπτομένων ὑψικορύφων δένδρων, ἐνώπιον τῶν ἀποκρήμνων ἐκ γρανίτου βράχων, οὗς ὑπενόμευον τὰ ἀεικίνητα κύματα.— Πάντα ταῦτα, ἔλεγε γελῶσα, ἐνεῖχον ζωήν, ἐπειδὴ δὲ κἀκείνη ἦτο πλήρης ζωῆς, ἠσθάνετο ἑαυτὴν εὑρισκομένην ἐν τῷ στοιχείῳ της. Εὗρε τὴν πατρίδα αὐτῆς καὶ ἦτο εὐτυχὴς ἐπὶ τούτῳ, ἡ δὲ μήτηρ της, πρὸς ἣν ἀπέτινε νῦν τὸν καθυστερούμενον φόρον τοῦ υἱικοῦ φίλτρου, ἦτο πολλῷ εὐτυχεστέρα.

Κατὰ τὰς πλείστας τῶν ἡμερῶν ἐξήρχοντο πάντες εἰς περιπάτους ἐν ἱππασίᾳ. Μετὰ δὲ τὸν δεῖπνον ἡ Ἰουλία, ἐν τῇ εὐθύμῳ ἐκείνῃ καί πως πυρετώδει φαιδρότητι, ἥτις τὴν ἐξῆπτε, ἀφηγεῖτο τὰς περιηγήσεις αὐτῆς σατυρίζουσα ἀστείως τὸν ἑαυτῆς ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν σχετικὴν ἀπάθειαν τοῦ συζύγου της ἀπέναντι τῶν ἀριστουργημάτων τῆς ἀρχαίας τέχνης. Τὰς ἀναμνήσεις ταύτας καθίστα γραφικωτέρας διὰ σκηνῶν ἀπομιμητικῶν, ἃς ἐζετέλει μετὰ μαγευτικῆς δεξιότητος, μετὰ παθους ἠθοποιοῦ, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ κωμικότητος ζωγράφου ἀμαθοῦς. Ταχυδακτυλουργικῶς πως δι' ἑνὸς ἄνθους, δι' ἑνὸς ῥάκους, ἢ δι' ἑνὸς φύλλου χάρτου κατεσκεύαζε κεκρύφαλον ῥωμαϊκόν, ἢ σικελιωτικὸν ἢ νεαπολιτικόν.

Ἐμιμεῖτο σκηνὰς ὀρχηστικὰς ἢ μελοδραματικὰς ἀπωθοῦσα, ὡς ἠθοποιός, τὸ ἄκρον τῆς ἐσθῆτος καὶ ἐκφωνοῦσα μετ' ἐμφάσεως τὰ τετριμμένα τῶν Ἰταλικῶν μελοδραμάτων ἐπιφωνήματα: O ciel! crudel! perfido! O dio! perdona! Εἶτα ἐγονυπέτει ἐπὶ ἕδρας, ἐμιμεῖτο τὴν φωνὴν καὶ τὰς χειρονομίας ἱεροκήρυκος, ὃν ἤκουσεν ἐν Ῥώμῃ καὶ οὕτινος οἱ λόγοι δὲν ἐγένοντο, φαίνεται, πρὸς αὐτὴν ἀρκούντως ἐποικοδομητικοί. Κατὰ πάσας ταύτας τὰς θέσεις καὶ τὰς κινήσεις, διετήρει ἀπαραμείωτον τὴν χάριν αὐτῆς, καὶ ἐν αὐταῖς δὲ ταῖς κωμικαῖς σκηναῖς αἱ στάσεις αὐτῆς ἦσαν χαριέσταται. Καταπαύουσα δὲ τὰ ἔξαλλα ταῦτα παίγνια, ἀνελάμβανε τὸ ἰδιάζον αὐτῇ ἦθος βασιλίδος πλησσομένης ὑπ' ἀνιῶν.

Γοητευόμενος ὑπὸ τῆς ζωηρότητος καὶ τῆς λαμπηδόνος τοῦ ἀκτινοβόλου τούτου πλάσματος, ὁ κ. δὲ Λουκὰν ἀσμένως ἐδείκνυτο ἐπιεικής, ὡς πρὸς τὰς ἀπείρους ἰδιοτροπίας καὶ παραδοξολογίας, αἵτινες διέκρινον τὴν συμπεριφορὰν τῆς Ἰουλίας, καὶ μάλιστα πρὸς τὸν πατρυιὸν αὐτῆς. Ἐν γένει μὲν ἐφέρετο πρὸς τοῦτον καθάπερ καὶ ἀπ' ἀρχῆς, ὡς φίλη προσηνής, ἀλλ' οἱ τρόποι της διέφερον ἐνίοτε οὐσιωδῶς. Ὁ Λουκὰν παρετήρει ἐνίοτε ὅτι τὸ βλέμμα της ἦτο προσηλωμένον ἐπ' αὐτοῦ μετ' ἐκφράσεως ἀλγεινῆς καί πως ἀγριωπῆς. Ἐνίοτε ἀπώθει ἀποτόμως καὶ μετὰ δυσαρεσκείας τὴν χεῖρα αὐτοῦ προθυμουμένου νὰ τὴν βοηθήσῃ ὅπως ἀφιππεύσῃ ἢ ὅπως ὑπερβῇ μικρόν τι ὀδόφραγμα. Ἐφαίνετο ἀποφεύγουσα πᾶσαν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ εὑρεθῇ μόνη μετ' αὐτοῦ, ὁσάκις δὲ δὲν ἠδύνατο ν' ἀποφύγῃ βραχείας τινὰς συναντήσεις κατὰ μόνας, ἐδείκνυεν ὁτὲ μὲν ἀδιαθεσίαν μετ' ὀξυθυμίας, ὁτὲ δὲ προπέτειαν εἴρωνα. Ὁ Λουκὰν ἐφρόνει ὅτι ἡ Ἰουλία μετεμελεῖτο ὁσάκις ἐφαίνετο ποιουμένη ἐκδηλώσεις ἀντιθέτους πρὸς τὰ πρώην αἰσθήματα αὐτῆς καὶ ὅτι ἐνόμιζε καθῆκον νὰ φαίνηται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν πιστὴ εἰς τὰ αἰσθήματα ἐκεῖνα· ἦτο δὲ λίαν εὐχαριστημένος ἐπὶ τῷ ὅτι τὰ ἀμφίβολα ταῦτα σημεῖα ἐπεφύλαττε δι' αὐτὸν χωρὶς νὰ ταράττῃ τὴν μητέρα της. Ἐν γένει δὲ σμικρὰν ἀπέδιδε σημασίαν εἰς τὰ φαινόμενα ταῦτα.

Ἐν ταῖς φιλικαῖς αὐτῆς διαθέσεσιν ἡ προγονός του ἐφαίνετο ὑφισταμένη ἔτι μικράν τινα πάλην καὶ ἀγῶνα ἐν ἑαυτῇ, τοῦτο δὲ ὁ Λουκὰν ἐθεώρει ὡς συγγνωστέον συναίσθημα τοῦ ὑπερηφάνου αὐτῆς χαρακτῆρος, ὡς τελευταῖον ὀχύρωμα ὅπερ ἤλπιζε νὰ ἐξαλείψῃ ἐντὸς μικροῦ διπλασιάζων τὰς πρὸς τὴν Ἰουλίαν ἁβρὰς αὐτοῦ περιποιήσεις.

Μετὰ δύο ἑβδομάδας ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τῆς Ἰουλίας, ἐγένετο χορὸς ἐν τῷ πύργῳ τῆς μαρκησίας δὲ Βοαφρεναί, ἀπέχοντι δύο ἢ τρεῖς λεύγας ἀπὸ τῆς Βαστβίλλης. Ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία δὲ Λουκὰν εἶχον σχέσεις γειτονικὰς μετὰ τῆς μαρκησίας. Εἰς τὸν χορὸν μετέβησαν μετὰ τῆς Ἰουλίας καὶ τοῦ συζύγου της, οἱ μὲν ἄνδρες ἐν μικρᾷ ἁμάξῃ, αἱ δὲ γυναῖκες μόναι, ἕνεκα τοῦ ἱματισμοῦ αὐτῶν, ἐν ἁμάξῃ εὐμεγεθεστέρᾳ. Περὶ τὸ μεσονύκτιον, ἡ Κλοτίλδη προσκαλέσασα κατ' ἰδίαν τὸν σύζυγον αὐτῆς καὶ δεικνύουσα τὴν θυγατέρα της χορεύουσαν *βαλς* ἐν τῇ παρακειμένῃ αἰθούσῃ μετ' ἀξιωματικοῦ τινος τοῦ ναυτικοῦ, εἶπεν αὐτῷ χαμηλῇ τῇ φωνῇ:

— Ἔχω, φίλε μου, τρομερὰν ἡμικρανίαν, ὁ δὲ Πέτρος στενοχωρεῖται ἐν τῷ χορῷ. Ἀλλ' ὅμως δὲν τολμῶμεν νὰ συμπαραλάβωμεν μεθ' ἡμῶν τόσῳ ἐνωρὶς καὶ τὴν Ἰουλίαν. . . . Θέλετε νὰ μᾶς κάμητε μίαν χάριν; Νὰ τὴν συνοδεύσητε ἔπειτα, ἡμεῖς δέ, ὁ Πέτρος καὶ ἐγώ, θὰ ἀπέλθωμεν τώρα καὶ θὰ σᾶς ἀφήσωμεν τὴν μεγάλην ἁμαξαν.

—Εὐχαρίστως, φιλτάτη, εἶπεν ὁ Λουκάν, ἀπέλθετε.

Ἡ Κλοτίλδη καὶ ὁ κ. δὲ Μοράς ἐγένοντο ἀμέσως ἀφανεῖς.

1 Ἴδε Τεῦχος ΜΗ'.

Μετὰ μικρόν, ἡ Ἰουλία, διασχίζουσα ἀγερώχως τὸ πλῆθος, ὅπερ ὑπεχώρει πρὸ αὐτῆς ὡς πρὸ φωτεινοῦ ἀγγέλου, ἀνήγειρε τὸ λαμπρὸν αὐτῆς μέτωπον καὶ νεύουσα πρὸς τὸν Λουκάν:— Δὲν βλέπω τὴν μητέρα μου, λέγει αὐτῷ.

Ὁ Λουκὰν τὴν διεφώτισε δι' ὀλίγων λέξεων περὶ τῶν ἀποφασισθέντων. Οἱ ὀφθαλμοί της αἴφνης ἐξέστραψαν, καὶ αἱ ὀφρῦς της συνεσπειρώθησαν· ὕψωσε ἀνεπαισθήτως τοὺς ὤμους αὐτῆς, μὴ ἀποκριναμένη, καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὸν χορὸν διασχίζουσα καὶ πάλιν τὸ πλῆθος μετὰ τῆς αὐτῆς ἀδιακρίτου καὶ ἠρέμου ἀγερωχίας. Ἐχόρευσε καὶ αὖθις μετά τινος ἀξιωματικοῦ τοῦ ναυτικοῦ, καὶ ἐφάνη ἀσμενίζουσα εἰς τὸ στροβιλίζειν ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ λαμπρότητι. Ἀληθῶς ἔξοχον λάμψιν ἐνετύπου τῇ καλλονῇ αὐτῆς ὁ τοῦ χοροῦ ἱματισμός. Τὰ στέρνα καὶ οἱ ὦμοι αὐτῆς, ὑπερχειλῆ ἀπὸ τοῦ περιστηθίου της ἀτημελήτως πως καὶ αἰδημόνως, διετήρουν ἐν τῇ ζωηρότητι τοῦ χοροῦ τὴν ψυχράν καὶ στιλπνὴν λευκότητα μαρμάρου.

Ὁ Λουκὰν τῇ προέτεινε νὰ χορεύσωσι βάλς, ἐκείνη δὲ ἐδίστασε, καί, ἀναδιφήσασα τὴν μνήμην αὐτῆς, ἀνεκάλυψεν ὅτι δὲν εἶχεν ἀκόμη ἐξαντλήσει τὸν κατάλογον τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ναυτικοῦ, οἵτινες ἐπέπεσαν κατ' ἰλαμοὺς ἐπὶ τῆς πλουσίας ταύτης λείας. Μετὰ μίαν ὥραν κορεσθεῖσα τοῦ πρὸς αὐτὴν θαυμασμοῦ τῶν παρόντων ἐζήτησε τὴν ἁμαξαν. Ὅτε ἐν τῷ προδόμῳ περιεβάλλετο τὸν ἐπενδύτην αὐτῆς, ὁ πατρυιός της ἔσπευσε προθύμως νὰ τὴν βοηθήσῃ:

— Ἄ! ὄχι! εἶπεν αὕτη ἀνυπομόνως· οἱ ἄνδρες δὲν ἠξεύρουν. . . .

Ὅτε δὲ ἤρξατο ἡ κίνησις τῆς ἁμάξης, — «Καπνίσατε, κύριε,» εἶπεν αὐτῷ μετὰ πλείονος φιλοφροσύνης.

Ὁ Λουκὰν τῇ ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας του ἐπὶ τῇ ἀδείᾳ, ἀλλὰ δὲν ἐκάπνισε, εἶτα δὲ λαβὼν περιεσταλμένην ἐν τῇ ἁμάξῃ θέσιν ἵνα μὴ τὴν στενοχωρῇ,— Ἤσθε ὡραιοτάτη ἀπόψε, προσφιλές μοι τέκνον! τῇ εἶπε.

— Κύριε, λέγει ἡ Ἰουλία μὲ ἦθος ἤρεμον, ἀλλ' ἐπιτατικόν, σᾶς ἀπαγορεύω νὰ μοὶ λέγητε ὡραίαν καὶ νὰ μὲ ἀποκαλῆτε προσφιλές μοι τέκνον.

— Ἔστω, εἶπεν ὁ Λουκάν. Λοιπὸν δὲν εἶσθε οὔτε ὡραία, οὔτε προσφιλής μοι, οὔτε παιδίον.

— Παιδίον βεβαίως ὄχι, εἶπε μετ' ἐμφάσεως.

Ἐκαλύφθη διὰ τοῦ πέπλου, ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους, καὶ συνεσπειρώθη ἐν τῇ γωνίᾳ τῆς ἁμάξης, ὅπου τὸ σεληναῖον φῶς ἐσελάγιζεν ἐπὶ τοῦ λευκοῦ αὐτῆς χρώματος.

— Δύναταί τις νὰ κοιμηθῇ; ἠρώτησεν ἡ Ἰουλία.

— Διατί ὄχι; Βεβαιότατα. Θέλετε νὰ κλείσω τὸ παράθυρον;

— Ἂν ἀγαπᾶτε. Ἀλλὰ μὴ σᾶς ἐνοχλῶσι τὰ ἄνθη μου;

— Οὐδαμῶς.

Μετά τινα δὲ σιγήν,

— Κύριε δὲ Λουκάν, ἐπαναλαμβάνει ἡ Ἰουλία.

— Εἰς τὰς διαταγάς σας, ἀγαπητὴ κυρία.

— Ἐξηγήσατέ μοι, παρακαλῶ, ἔθιμά τινα, διότι ἐνίοτε δὲν τὰ ἐννοῶ καλῶς. . . . Εἶνε σύνηθες. . . . . εἶνε εὐπρεπὲς νὰ ἀφίνωσι μόνους, κατὰ τὴν 2ᾳν ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ἐπανερχομένους ἐκ τοῦ χοροῦ μίαν γυναῖκα τῆς ἡλικίας μου καὶ ἕνα κύριον τῆς ἡλικίας σας;

— Ἀλλά,—λέγει ὁ Λουκὰν μετά τινος σοβαρότητος,—δὲν εἶμαι εἰς κύριος. . . . . ἀλλ' εἶμαι ὁ σύζυγος τῆς μητρός σας.

— Ἄ! βεβαίως εἶσθε ὁ σύζυγος τῆς μητρός μου! λέγει ἡ Ἰουλία τονίζουσα μετ' ἐμφάσεως ἑκάστην λέξιν διὰ φωνῆς ἠχηρᾶς, ἥτις ἐνεποίησε τῷ Λουκὰν φόβον ἐπικειμένης ῥήξεως. Ἀλλά, καταδαμάσασα προδήλως βαθεῖαν συγκίνησιν, ἐξηκολούθησε δι' ὕφους σχεδὸν εὐθύμου·

— Μάλιστα, εἶσθε ὁ σύζυγος τῆς μητρός μου, καὶ εἶσθε μάλιστα, κατ' ἐμέ, κάκιστος διὰ τὴν μητέρα μου σύζυγος.

— Καθ' ὑμᾶς, εἶπεν ἀπαθῶς ὁ Λουκάν. Καὶ διὰ τί τοῦτο;

— Διότι οὐδαμῶς τῇ ἁρμόζετε.

— Ἠρωτήσατε τὴν περὶ τούτου γνώμην τῆς μητρός σας, φιλτάτη κυρία; Νομίζω ὅτι ἐκείνη εἶνε ἁρμοδιωτέρα ὑμῶν κριτὴς περὶ τούτου.

— Περιττὸν ὅλως νὰ ἐρωτήσω τὴν γνώμην της. Ἀρκεῖ τις μόνον νὰ ἴδῃ ὑμᾶς ἀμφοτέρους. Ἡ μήτηρ μου εἶναι ὄν ἀγγελικόν. . . ὑμεῖς δ' οὐχί.

— Τί εἶμαι λοιπόν;

— Φαντασιόπληκτος, φιλοτάραχος. . . πᾶν τοὐναντίον, τέλος. Τάχιον ἢ βράδιον θὰ τὴν προδώσητε.

— Οὐδέποτε, λέγει ὁ Λουκὰν μετ' ἐμφάσεως μετεχούσης αὐστηρότητος.

— Εἶσθε περὶ τούτου βέβαιος, κύριε; εἶπεν ἡ Ἰουλία, ἀπευθύνουσα τὸ βλέμμα της πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς καλύπτρας αὐτῆς.

— Φιλτάτη κυρία, ἀπήντησεν ὁ κ. δὲ Λουκάν, πρὸ μικροῦ μὲ ἠρωτᾶτε νὰ σᾶς εἴπω τί τὸ πρέπον καὶ τί τὸ μὴ πρέπον. Λοιπὸν σᾶς λέγω ὅτι δὲν εἶνε πρέπον νὰ λάβωμεν, ὑμεῖς μὲν τὴν μητέρα σας, ἐγὼ δὲ τὴν σύζυγόν μου, ὡς θέμα τοιούτων ἀστεϊσμῶν καὶ ἑπομένως εἶνε πρέπον νὰ σιγήσωμεν.

Ἡ Ἰουλία ἐσίγησεν, ἔμεινεν ἀκίνητος καὶ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς. Μετ' ὀλίγον, ὁ Λουκὰν εἶδε δάκρυον κυλισθὲν ἀπὸ τῶν μακρῶν αὐτῆς βλεφαρίδων ἐπὶ τῆς παρειᾶς της.

—Ὦ θεέ μου! οἱ λόγοι μου σᾶς δυσηρέστησαν. . . σᾶς ζητῶ εἰλικρινῶς συγγνώμην.

— Περιτταὶ αἱ συγγνώμαι! εἶπε μὲ τόνον βαρὺν ἀνοίγουσα αἴφνης τοὺς μεγάλους αὐτῆς ὀφθαλμούς. Οὔτε τὰς περὶ συγγνώμης αἰτήσεις ὑμῶν θέλω, οὔτε τὰ μαθήματά σας!... Μαθήματα ἐκ μέρους ὑμῶν!... Πῶς ἐγὼ ἐγενόμην ἄξια τοιαύτης ταπεινώσεως;. . . Δὲν τὸ ἐννοῶ. Οὐδὲν τῶν λόγων μου ἀθωότερον. Καὶ τί λοιπὸν θέλετε νὰ σᾶς εἴπω; Ἐγὼ πταίω ἂν εὑρίσκομαι τώρα ἐδῶ μόνη μεθ' ὑμῶν. . . ἂν ἀναγκάζομαι νὰ σᾶς ὁμιλῶ. . . ἂν ἀγνοῶ τί νὰ σᾶς εἴπω; Διατί μὲ ἐκθέτουσιν εἰς πάντα ταῦτα; Διατὶ μοὶ ζητοῦσι πλέον ἢ ὅσον δύναμαι νὰ πράξω; Ὑπολαμβάνουσι τὰς δυνάμεις μου ὑπερτέρας τῶν πραγματικῶν! Ἀρκεῖ ἡ καθ' ἑκάστην παιζομένη κωμῳδία, ἥτις ἐ-

παίχθη ἤδη πέραν τοῦ δέοντος... Μόνος ὁ θεὸς γινώσκει πόσον ἐβαρύνθην ἐξ αὐτῆς!

Ὁ Λουκὰν μετὰ πολλοῦ κόπου ἠδυνήθη νὰ κρύψῃ τὴν ὀδυνηρὰν ἔκπληξιν, ἥτις τὸν κατέλαβεν.

— Ἰουλία, λέγει ἐπὶ τέλους, εὐηρεστήθητε νὰ μοὶ εἴπητε ὅτι εἴμεθα φίλοι, καὶ τὸ ἐπίστευσα... Δὲν εἶνε λοιπὸν ἀληθές;

— Οὐχί.

Ἐκστομίσασα τὴν λέξιν ταύτην μετὰ σκυθρωπῆς ἐμφάσεως, περιεκάλυψε κεφαλὴν καὶ πρόσωπον διὰ τοῦ πέπλου, καὶ ἐβυθίσθη κατὰ τὸ λοιπὸν τῆς πορείας εἰς σιωπήν, ἣν ὁ κ. δὲ Λουκὰν οὐδόλως διετάραξεν.

ϛ'.

Μετὰ ὕπνον τεταραγμένον ὡρῶν τινων, ὁ κ. δὲ Λουκὰν ἠγέρθη τῇ ἐπαύριον καθ' ὑπερβολὴν περίφροντις. Ἡ τῶν ἐχθροπραξιῶν ἐπανάληψις, ἀρξαμένη ἤδη προφανῶς, προεμήνυε βεβαίως νέαν διατάραξιν τῆς ἡσυχίας του, καὶ νέαν διακύμανσιν τῆς εὐδαιμονίας τῆς Κλοτίλδης. Ἔμελλεν ἄρα νὰ ἐπανεύρῃ αὖθις τὰς ἀπεχθεῖς ἐκείνας ταραχάς, αἵτινες ἐπὶ πολὺν χρόνον κατέθλιψαν ἄλλοτε τὸν βίον του, νῦν δὲ καὶ ἄνευ ἐλπίδος μελλούσης ἀπαλλαγῆς. Καὶ ἀληθῶς πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ φέρῃ αὐτὸν εἰς διηνεκῆ ἀπελπισμὸν ὁ ἀδάμαστος ἐκεῖνος χαρακτήρ, οὗτινος τὰς προκαταλήψεις καὶ τὰ μίση οὔτε ἡ ἡλικία, οὔτε ὁ ὀρθὸς λόγος, οὔτε ὁ σεβασμὸς καὶ αἱ φιλόστοργοι περιποιήσεις ἠδυνήθησαν νὰ ἐξαλείψωσιν; Πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ ἐννοήσῃ τις, καὶ πρὸ πάντων, πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ νικήσῃ ποτὲ τὸ χυμαιρικὸν αἴσθημα ἢ μᾶλλον τὴν μανίαν ἥτις κατεκυρίευσε τὴν φλογερὰν ταύτην ψυχὴν καὶ ἥτις διαιωνίζετο λεληθότως, ἑτοίμη ἀείποτε νὰ ἐκραγῇ μετὰ βιαιοτάτης ὁρμῆς;

Ἡ Κλοτίλδη καὶ ἡ Ἰουλία δὲν εἶχον ἀκόμη ἐμφανισθῆ. Ὁ Λουκὰν ἐξῆλθεν εἰς τὸν κῆπον ἵνα εἰσπνεύσῃ ἅπαξ ἔτι τὴν γαλήνην τῆς προσφιλοῦς αὐτῷ μονώσεως, ἀναμένων προσεχῶς τὰς ἐπικειμένας θυέλλας. Εἰς τὸ ἄκρον κληματοσκεποῦς παρόδου παρετήρησε τὸν κόμητα δὲ Μοράς ἔχοντα τὸν μὲν βραχίονα ἐστηριγμένον ἐπὶ τοῦ βάθρου παλαιοῦ ἀγάλματος, τοὺς δὲ ὀφθαλμοὺς ἀτενίζοντας πρὸς τὴν γῆν. Ὁ κ. δὲ Μοράς οὐδέποτε ἦτο ὀνειροπόλος· ἀλλά, ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς του εἰς τὸν πύργον, εἶχεν ὑποδεξεῖ ἐν πολλαῖς περιστάσεσι τῷ Λουκὰν διαθέσεις μελαγχολικὰς ὅλως ἐναντίας τῷ χαρακτῆρί του. Ὁ Λουκὰν παρατηρήσας τοῦτο ἦτο ἀνήσυχος, ἀλλά, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς δὲν ἠρέσκετο εἰς τὸ νὰ τὸν βιάζωσιν ὅπως ἐκμυστηρευθῇ, ἀπέσχε τοῦ νὰ τὸν ἐρωτήσῃ.

Προσεγγίσαντες ἐσφιγξαν ἀλλήλων τὰς χεῖρας.

— Ὑπέστρεψας λίαν ἀργὰ τὴν νύκτα ταύτην; ἠρώτησεν ὁ κόμης.

— Περὶ τὴν τρίτην ὥραν.

— Ὦ! povero!.. Ἀληθῶς, σοὶ ὀφείλω εὐχαριστίας διὰ τὰς ὑπὲρ τῆς Ἰουλίας φροντίδας σου... Πῶς σοὶ προσηνέχθη;

— Μοὶ προσηνέχθη.... καλῶς, εἶπεν ὁ Λουκάν. Εἶνε ὀλίγον παράδοξος, ὡς συνήθως.

— Ὦ! παράδοξος!... τοῦτο νοεῖται οἴκοθεν!

Ἐμειδίασεν περιλύπως, ἐδράξατο τοῦ βραχίονος τοῦ Λουκάν, καί, προσελκων αὐτὸν εἰς τὰς φυτοσκεπεῖς παρόδους,

— Εἰπέ μοι φίλτατε, σὲ παρακαλῶ, λέγει αὐτῷ μετὰ φωνῆς περιεσταλμένης, εἰπέ μοι ἐμπιστευτικῶς, τί ἐστιν Ἰουλία;

— Πῶς, φίλε μου;

— Ναί, ὁποία τις γυνὴ εἶνε ἡ γυνή μου; Ἐὰν γνώσκῃς τοῦτο, σὲ παρακαλῶ νὰ μοὶ τὸ εἴπῃς.

— Σύγγνωθι... ἀλλ' ἐγὼ πρέπει νὰ ἐρωτήσω σέ.

— Ἐμέ; λέγει ὁ κόμης· ἀλλ' ἀγνοῶ τοῦτο καθ' ὁλοκληρίαν. Εἶνε αἴνιγμα οὗ τινος τὴν λύσιν ἀκόμη δὲν εὗρον. Μὲ θέλγει καὶ μὲ τρομάζει... Εἶνε παράδοξος, ἔλεγες πρὸ μικροῦ. Εἶνέ τι πλέον τούτου, εἶνε χίμαιρα. Δὲν εἶνε ἐκ τοῦ κόσμου τούτου... Ἀγνοῶ ποίαν γυναῖκα συνεζεύχθην..... Ἐνθυμεῖσαι τὴν ὡραίαν ἐκείνην καὶ ψυχρὰν κόρην τῶν ἀραβικῶν μύθων, ἥτις ἐγειρομένη τὴν νύκτα μετέβαινεν ὅπως ὀργιάσῃ εἰς τὰ νεκροταφεῖα.... Τερατῶδες μὲν εἶνε, ἀλλ' ἡ Ἰουλία μοὶ ἀναμιμνήσκει τὸν μῦθον ἐκεῖνον!

Τὸ τεταραγμένον βλέμμα τοῦ κόμητος, καὶ ὁ ἀκούσιος γέλως δι' οὗ συνώδευε τοὺς λόγους του, βαθύτατα συνεκίνησαν τὸν Λουκάν, ὃς λέγει αὐτῷ:

— Εἶσαι ἄρα δυστυχής;

— Ὅσον οὐδεὶς ἄλλος, ἀπήντησεν ὁ κόμης τὴν χεῖρα αὐτοῦ σφίγγων ἰσχυρῶς. Τὴν λατρεύω καὶ ζηλοτυπῶ... ἀλλ' ἀγνοῶ πρὸς τίνα καὶ διατί. Δὲν μὲ ἀγαπᾷ.... καὶ ὅμως ἀγαπᾷ... ἀναμφιβόλως ἀγαπᾷ... Πῶς ν' ἀμφιβάλῃ τις περὶ τούτου; Βλέπων τις αὐτήν, βλέπει αὐτὸν τὸν ἔρωτα ἐνσεσαρκωμένον· τὸ πῦρ τοῦ πάθους τούτου πλημμυρεῖ ἐν τοῖς λόγοις αὐτῆς, ἐν τοῖς βλέμμασι, ἐν τῷ αἵματι τῶν φλεβῶν της!... Ἐν τούτοις, πλησίον ἐμοῦ μένει ὡς παγετῶδες ἄγαλμα τάφου!

— Τολμῶ νὰ σοὶ εἴπω, φίλτατε, λέγει ὁ Λουκάν, ὅτι μεγεθύνεις ὑπερμέτρως τὴν συμφορὰν σου, ἥτις, τὸ ἐπ' ἐμοί, φρονῶ ὅτι εἶνε πολλῷ ἐλαφροτέρα. Καὶ πρῶτον μέν, ἡ Ἰουλία ἦτο, νομίζω, ὁ πρῶτός σου σοβαρὸς ἔρως, περὶ ἔρωτος δὲ καὶ περὶ τῆς ἰσχύος τοῦ πάθους τούτου ἤκουσας μόνον νὰ γίνηται πολὺς λόγος, ἴσως δὲ καὶ προσεδόκας παρ' αὐτοῦ θαύματα. Δεύτερον δέ, δέον νὰ γινώσκῃς ὅτι αἱ νεαρώταται γυναῖκες σπανίως εἰσὶ περιπαθεῖς. Ὥστε ἡ ψυχρότης, ἐφ' ᾗ παραπονεῖσαι, ἐξηγεῖται ἁπλούστατα χωρὶς νὰ ζητῇς λόγους ὑπερφυσικούς. Αἱ νεαραὶ γυναῖκες εἰσίν, ἐπαναλαμβάνω τοῦτο, ἰδεολόγοι· οἱ ἔρωτες αὐτῶν εἰσὶν ἀσώματοι... Ἀπορεῖς πρὸς τίνα καὶ διατί ζηλοτυπεῖς. Ὀφείλεις νὰ ζηλοτυπῇς πρὸς τὴν φανταστικὴν ἐκείνην ἀοριστίαν, τὴν βασανίζουσαν τὰς νεαρὰς ψυχάς, πρὸς τὸν ἄνεμον, πρὸς τὴν θύελλαν, πρὸς τὰ ἔρημα πεδία, πρὸς τοὺς ἀγρίους βράχους, πρὸς τὴν γηραιάν μου ἔπαυλιν, πρὸς τὰ δάση καὶ τὰ ἐρείπια, διότι ἡ Ἰουλία λατρεύει πάντα ταῦτα. Ἔσο πρὸ πάντων ζηλότυπος πρὸς τὴν ἔνθερμον λατρείαν, ἣν ἀπονέμει τῇ μνήμῃ τοῦ πατρός της καὶ ἥτις πρώτιστα πάντων ἀπασχολεῖ τὴν καρδίαν της, ὡς ἐπείσθην διὰ προσφάτων ἀποδείξεων.

— Ἀρκούντως παρήγοροί εἰσιν οἱ λόγοι σου, ἀ-

ποκρίνεται ὁ Πέτρος δὲ Μοράς ἀναπνέων ἐλευθερώτερον· καὶ ὅμως εἶχον κἀγὼ ἀναλογισθῇ κατ' ἐμαυτὸν πάντα ταῦτα... Ἀλλά, ἐὰν δὲν μὲ ἀγαπᾷ.... θὰ ἀγαπήσῃ... θὰ ἀγαπήσῃ ἡμέραν τινά... καὶ ἂν δὲν ἀγαπήσῃ ἐμέ! Ἂν δώσῃ εἰς ἄλλον ὅ,τι εἰς ἐμὲ ἀρνεῖται!... Φίλε μου, προστίθησιν ὁ κόμης ὠχριάσας, θὰ τὴν ἐφόνευον τότε ἰδίᾳ χειρί!

— Ἐρωτόληπτος! λέγει ὁ Λουκάν, ἐγὼ δὲ δὲν εἶμαι πλέον τίποτε διὰ σέ;

— Σύ, φίλε μου, λέγει ὁ Μοράς μετὰ συγκινήσεως ... βλέπεις πόσον σοὶ ἐμπιστεύομαι! Σοὶ ἀνακοινῶ ἐπαισχύντους ἀδυναμίας!.... Ἀ! διατί ἠσθάνθην καὶ ἄλλο αἴσθημα πλὴν τοῦ τῆς φιλίας! Μόνη ἡ φιλία εἶνε ἀνταποδοτική, αὕτη μόνη ἰσχυροποιεῖ καὶ δὲν ἐκνευρίζει· τοῦτο μόνον τὸ αἴσθημα εἶνε τοῦ ἀνθρώπου ἐπάξιον... Μὴ μ' ἐγκαταλείψῃς ποτέ, φίλε μου· σὺ θὰ ἦσαι ὁ ἐν παντὶ παρήγορός μου.

Τοῦ κώδωνος ἀγγείλαντος τὸ πρόγευμα εἰσῆλθον ἀμφότεροι εἰς τὸν πύργον. Ἡ Ἰουλία ἔλεγεν ὅτι ἦτο κεκοπιακυῖα καὶ πάσχουσα, ὡς ἐκ τούτου δέ, ἡ σιωπὴ αὐτῆς καὶ αἱ ξηραὶ ἀπαντήσεις της εἰς τὰς εὐγενεῖς ἐρωτήσεις τοῦ Λουκάν, δὲν παρετηρήθησαν κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τῆς μητρὸς καὶ τοῦ συζύγου της· ἀλλὰ κατὰ τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας καὶ ἐν μέσῳ τῶν ποικίλων οἰκογενειακῶν γεγονότων, τὸ ἐπιθετικὸν ὕφος τῆς Ἰουλίας καὶ ἡ πρόδηλος δυσαρέσκεια αὐτῆς πρὸς τὸν Λουκὰν ἐπιταθέντα εἰς τὸ ἔπακρον ἐγένοντο καταφανῆ. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ κ. Λουκάν, κεκτημένος ὑπομονὴν καὶ εὐθυκρισίαν, ὑπεκρίνετο ὅτι δὲν ἐννοεῖ, ἕκαστος ἐτήρει μυστικὰς τὰς ἐντυπώσεις του. Ὁ δεῖπνος ἦτο κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην σκυθρωπότερος ἢ τὸ σύνηθες. Περὶ τὸ τέρμα, ἡ συνδιάλεξις περιεστράφη εἰς θέμα φλογερόν, ἀφορμὴν δ' εἰς τοῦτο ἔδωκεν ἡ Ἰουλία, ἀλλ' ἄνευ κακῆς προθέσεως. Ἐξεκένωσε τὰ βέλη τῆς εἰρωνείας της κατὰ μικροῦ τινος παιδίου, ὀκταετοῦς ἢ δεκαετοῦς, υἱοῦ τῆς μαρκησίας δὲ Βοαφρωναί, ὅπερ περιεφέρετο ἀδιακρίτως ἐν τῷ χορῷ καὶ περιεστρέφετο ὡς βέμβηξ περὶ τοὺς πόδας τῶν χορευτῶν καὶ περὶ τῶν χορευτριῶν τὰς ἐσθῆτας. Ἡ μήτηρ του, ἡ μαρκησία, ἐγαυρία καὶ ἔχαιρε διὰ τὰς λαμπρὰς ταύτας πονηρίας τοῦ υἱοῦ της. Ἡ Κλοτίλδη ὑπερήσπισεν ἀταράχως τὸ παιδίον λέγουσα ὅτι ἦτο μονογενὲς τέκνον τῆς μαρκησίας.

— Αὐτὸ δὲν εἶναι ἀποχρῶν λόγος ἵνα δωρηθῇ πρὸς τὴν κοινωνίαν εἰς περιπλέον ταραξίας.

Ἡ Ἰουλία, ἥτις, ἅμα εἶδεν ὅτι ὁ πατρυιός της ἠσπάζετο τὴν ἰδέαν της, ἔπαυσεν ἀμέσως νὰ ὑποστηρίζῃ ταύτην, εἶπε:

— Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου εἶνε τοῖς πᾶσι γνωστὸν ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν θωπειῶν διεφθαρμένα τέκνα ἀποβαίνουσιν ἔπειτα τὰ κάλλιστα.

— Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ τινες ἐξαιρέσεις, εἶπε ψυχρῶς ὁ Λουκάν.

— Οὐδεμίαν γινώσκω, εἶπεν ἡ Ἰουλία.

— Πάντες συνηθίζουσι σήμερον, εἶπεν ὁ κόμης δὲ Μοράς δι' ὕφους διαλλακτικοῦ, νὰ διαφθείρωσι θωπεύοντες τὰ τέκνα των.

— Ἡ συνήθεια αὕτη εἶναι ἐγκληματική, εἶπεν ὁ Λουκάν. Ἄλλοτε τὰ ἐμαστίγουν καὶ τὰ ἔκαμνον ἀνθρώπους.

— Ὁ ἔχων τοιαύτας διαθέσεις, εἶπεν ἡ Ἰουλία, δὲν εἶνε ἄξιος νὰ ἔχῃ τέκνα... καὶ δὲν ἔχει! προσέθηκε μετὰ βλέμματος ἀτενοῦς, ὅπερ ἐπέτεινεν ἔτι μᾶλλον τὴν πειρακτικὴν καὶ σκληρὰν μάλιστα πρόθεσιν τῶν λόγων της.

Ὁ κ. δὲ Λουκὰν ἐγένετο κάτωχρος. Τῆς Κλοτίλδης οἱ ὀφθαλμοὶ ἐνεπλήσθησαν δακρύων. Ἡ Ἰουλία, ἀμηχανοῦσα ἐπὶ τῷ θριάμβῳ της, ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης. Ἡ μήτηρ της, ἀφοῦ ἔμεινεν ἐπί τινα λεπτὰ ἔχουσα τὸ πρόσωπον κεκαλυμμένον διὰ τῶν χειρῶν της, ἠγέρθη καὶ ἐξῆλθε πρὸς ἀνεύρεσιν αὐτῆς.

Ὁ κ. δὲ Μοράς μείνας μόνος μετὰ τοῦ Λουκάν, ἠρώτησεν αὐτόν.

— Εἰπέ μοι, φίλτατε, σὲ παρακαλῶ, τί συνέβη μεταξὺ ὑμῶν τὴν παρελθοῦσαν νύκτα; Κάτι μοι εἶχες εἰπεῖ πρὸ μικροῦ, ἀλλ' ἤμην τόσῳ ἀπησχολημένος εἰς τὰς περὶ ἐμοῦ αὐτοῦ ἐγωϊστικὰς μερίμνας μου, ὥστε δὲν ἔδωκα πολλὴν προσοχήν... Λοιπόν, τί συνέβη;

— Οὐδὲν σπουδαῖον. Ἐπείσθην μόνον ὅτι δὲν ἀνέχεται κατ' οὐδένα τρόπον νὰ μὲ βλέπῃ κατέχοντα θέσιν, ἥτις, κατ' αὐτήν, ἔδει νὰ μένῃ κενή.

— Τί με συμβουλεύεις, Γεώργιε; ὑπέλαβεν ὁ κ. δὲ Μοράς, θὰ πράξω ὅ,τι μοι εἴπῃς.

— Φίλε μου, λέγει ὁ Λουκὰν τιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ὤμων του ἐλαφρῶς, μὴ δυσαρεστηθῇς ἐὰν σοι εἴπω ὅτι ἡ συμβίωσις ἡμῶν ὑπὸ τὰς συνθήκας ταύτας καθίσταται δυσχερεστάτη. Μὴ ἀναμείνωμεν σκηνήν τινα ἀνεπανόρθωτον. Ἐν Παρισίοις δυνάμεθα νὰ βλεπώμεθα ἀκωλύτως. Σὲ συμβουλεύω ν' ἀπέλθητε ὁμοῦ εἰς Παρισίους.

— Καὶ ἂν δὲν θελήσῃ;

— Θὰ τῇ ὁμιλήσω ἐντόνως, εἶπεν ὁ Λουκὰν ἀτενίζων αὐτῷ ἀσκαρδαμυκτεί· ἔχω νὰ ἐργασθῶ ἀπόψε, καὶ τοῦτο εἶνε ἐπιβοηθητικόν. Μετ' ὀλίγον βλεπόμεθα, φίλτατε.

Ὁ κ. δὲ Λουκὰν ἐνεκλείσθη ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ του, μετὰ μίαν δὲ ὥραν ἦλθεν ἐκεῖ καὶ ἡ Κλοτίλδη. Ὁ σύζυγός της παρετήρησεν ὅτι ἡ Κλοτίλδη εἶχε κλαύσει πολύ, ἀλλ' αὕτη τῷ ἔτεινε τὸ μέτωπον πρὸς ἀσπασμὸν μετὰ γλυκυτάτου μειδιάματος. Ἐνῷ δ' ἐκεῖνος τὴν ἠσπάζετο, αὕτη ὑπετονθόρυσε χαμηλοφώνως τὰς ἁπλᾶς ταύτας λέξεις: Ζητῶ συγγνώμην δι' αὐτήν!—Ταῦτα δ' εἰποῦσα ἡ ἐξαίρετος γυνὴ ἀπεχώρησεν ἐν σπουδῇ ἀποκρύπτουσα τὴν ἑαυτῆς συγκίνησιν.

(Ἀκολουθεῖ).

Ἡ καταστατικὴ τῶν γάμων τῆς προηγουμένης δεκαετίας ἐν Ἀγγλίᾳ ἀποδεικνύει ὅτι ἐπὶ τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ συνήρχοντο εἰς γάμον κατ' ἀνώτατον ὅρον 17.5 τοῖς %. Ἔκτοτε ὅμως καθ' ἕκαστον ἔτος μέχρι τοῦ 1879 ἡ ἀναλογία αὕτη περιωρίσθη εἰς 14.4 τοῖς %. Τὸ ἐπιὸν ἔτος ἐπῆλθεν αὔξησις τῶν γάμων, τὸ δὲ 1881 ἔτος μέχρι τοῦ ὁποίου φθάνουσιν αἱ κατεστρωμέναι καταγραφαί, ἡ αὔξησις ἐξηκολούθησε, προβᾶσα μέχρι 15 τοῖς %.

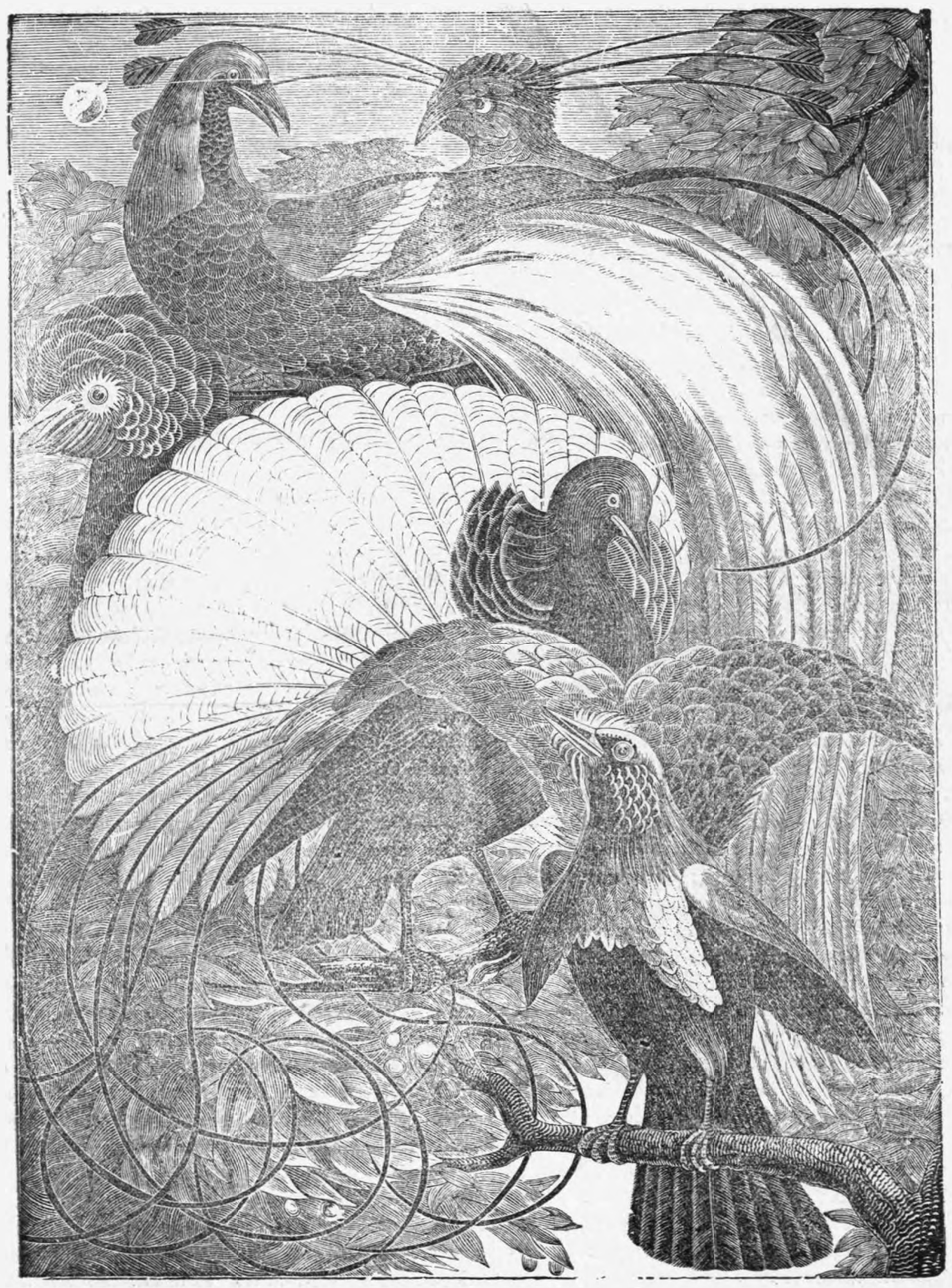

Παραδείσια πτηνά.[1]

[1] Περὶ τούτων ἴδε τὸ προσεχὲς Τεῦχος Ν'

ΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΙΝΔΙΚΟΝ ΚΩΔΙΚΑ ΔΙΑ ΜΕΤΕΜΨΥΧΩΣΕΩΣ ΠΟΙΝΑΙ.

Βραχμάνος, κλέψας ἀργύριον, θὰ μεταβῇ χιλιάκις εἰς τὸ σῶμα ἀραχνῶν, ὄφεων, χαμαιλεόντων, ὑδροβίων ζώων καὶ κακοποιῶν αἱματορρόφων νυκτερίδων.

Ὁ ἐξ ἀπληστίας κλέψας πολυτίμους λίθους, μαργαρίτας, κοράλλιον καὶ διάφορα κοσμήματα, ἀναγεννᾶται ἐν τῇ φυλῇ τῶν χρυσοχόων, ἢ ἐν τῷ σώματι τοῦ πτηνοῦ *χεμακάρα*.

Ὁ κλέψας σπόρους ἀναγεννᾶται μῦς· ὁ κλέψας ὀρείχαλκον, κύκνος· ὁ κλέψας ὕδωρ, κολυμβίς· ὁ κλέψας μέλι, οἶστρος· ὁ κλέψας γάλα, κορώνη· ὁ κλέψας καθαρὸν βούτυρον *μαγγούστης*.

Ὁ κλέψας κρέας γίνεται γύψ· ὁ κλέψας λῖπος, *μαγδοῦ*· ὁ κλέψας ἔλαιον, *ταϊλιπάκα* (θαλάσσιον πτηνόν)· ὁ κλέψας ἅλας, τέττιξ· ὁ κλέψας ὀξύγαλα, πελαργός.

Ὁ κλέψας ὁλοσηρικὰ ἐνδύματα, ἀναγεννᾶται πέρδιξ. Ὁ κλέψας λινὸν ὕφασμα, βάτραχος. Ὁ κλέψας βαμβάκινον, πτηνὸν μακροταρσον Ὁ κλέψας δάμαλιν, κροκόδειλος. Ὁ κλέψας σάκχαρ, *βαγούδας*.

Ὁ κλέψας ἀρώματα καὶ μῦρα, γίνεται μοσχοφόρος μῦς. Ὁ κλέψας λάχανα, ταώς. Ὁ ἐψημένα ὄσπρια, ἀκανθόχοιρος. Ὁ ὠμά, ἐχῖνος.

Ὁ κλέψας πῦρ, γίνεται ἐρωδιός, Ὁ ἐργαλεῖον, κηφήν. Ὁ βεβαμμένα ἐνδύματα, ἐρυθρὰ πέρδιξ.

Ὁ κλέψας ἔλαφον ἢ ἐλέφαντα, ἀναγεννᾶται λύκος. Ὁ κλέψας ἵππον, τίγρις. Ὁ ὀπώρας ἢ ῥίζας, πιθηκος. Ὁ γυναῖκα, ἄρκτος. Ὁ πόσιμον ὕδωρ, *τσατούκα* (κόκκυξ). Ὁ κλέψας ὀχήματα, κάμηλος. Ὁ κλέψας κτήνη οἰκόβια, τράγος κτλ.

Μετὰ λύπης βλέπομεν ὅτι οἱ συγγραφεῖς τῆς ἱερᾶς βίβλου τῶν Ἰνδῶν, ἄλλως ἔξοχοι ἄνδρες ὄντες καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ περιστείλωσι τὴν κακίαν, ἐνόμισαν πρέπον νὰ ἐπιβάλλωσιν εἰς τὴν εὐπιστίαν ὁλοκλήρου λαοῦ ἀπειλὰς τοσοῦτο γελοίας, στερουμένας ὀρθῆς βάσεως καὶ ὑπαγορευθείσας ὑπὸ ἥκιστα εὐφυοῦς φαντασίας.

Σημειωτέον δ' ὅτι ἐκ τοῦ παρατεθέντος ἀποσπάσματος δὲν δύναταί τις νὰ λάβῃ γνῶσιν τῆς ἱερᾶς βίβλου τῶν Ἰνδῶν.

Ὁ κῶδιξ οὗτος περιέχει καὶ πολλὰς σοφὰς διδαχάς.

Ἡ *Βίβλος τοῦ νόμου τοῦ Μανοῦ* (Μανάβα Δάρμα Σάστρα) συνετέθη σανσκριτιστί, καὶ πιθανῶς τῷ δεκάτῳ τρίτῳ αἰῶνι πρὸ Χριστοῦ. Ἀποτελεῖται ἐκ 2685 *πλόκα*, ἤτοι διστίχων στροφῶν. Δύο δὲ μεταφράσεις αὐτῆς ἐγένοντο, ἡ μὲν ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου Γουλιέλμου Τζών, ἡ δὲ ὑπὸ τοῦ Γάλλου Λοαζελὲρ (1833).

Ὁ κῶδιξ οὗτος, θρησκευτικὸς ὤν, πολιτικὸς καὶ ἀστικός, δυνάμενος ἅμα νὰ ἐπικληθῇ *Ἁγία Γραφὴ* τῶν Ἰνδῶν, ἰσχύει καὶ σήμερον ἔτι, πλεῖστα δὲ τῶν διδαγμάτων αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἔμειναν ὑποχρεωτικά, τουτέστι πρὸ τρισχιλίων καὶ ἐπέκεινα αἰώνων.

Ἀλλ' εἶνε ἔργον ἑνὸς καὶ μόνου ἀνδρός; Οὐδόλως εἶνε πιθανόν.

Ὁ *Μανοῦ* εἶνε μυθικὸς ἀνήρ, ὁμοιάζει δὲ πρὸς τὸν *Μενὲς* τῶν Αἰγυπτίων καὶ τὸν *Μίνωα* τῶν Ἑλλήνων.

Ἰδοὺ ἡ γνώμη τοῦ κ. Λοαζελὲρ «Καὶ ἂν ἀποδῶμεν τὴν *Βίβλον τοῦ νόμου* εἰς παλαιόν τινα νομοθέτην, *Μανοῦ* καλούμενον, ὃν ἔπειτα οἱ Ἰνδοὶ ἀπεθέωσαν, συγχύσαντες αὐτὸν μετὰ τῶν τριῶν ἐκείνων, οἵτινες, κατ' αὐτοὺς διοικοῦσι τὸν κόσμον, ὁ κῶδιξ οὗτος πάντως ἐκ παραδόσεως μετεδόθη ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, ἕως οὗ συνετέθη εἰς στίχους, κατὰ τὴν σημερινὴν αὐτοῦ μορφήν». Ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τοῦ συγγράμματος ἀναγινώσκομεν·

«Ὁ Μανοῦ ἐκάθητο, περὶ ἑνὸς καὶ μόνου διανοούμενος. Οἱ Μαχάρκοι προσεπέλασαν αὐτῷ καὶ βαθυσεβάστως προσαγορεύσαντες, εἶπον αὐτῷ τάδε «Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τοὺς νόμους, τοὺς περὶ τῶν ἀρχικῶν τάξεων καὶ τῶν ἐκ τῆς μετ' αὐτῶν ἀναμίξεως γεννηθεισῶν». Οὕτως ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τῶν μεγαθύμων ἐκείνων ὄντων ὁ παντοδύναμος, ἐχαιρέτισεν αὐτὰ καὶ σοφῶς ἀπεκρίνατο· «Ἀκούσατε....»

Καὶ ἐξέθηκεν αὐτοῖς τοῦ παντὸς τὸ σύστημα καὶ ἅπαν τὸ σχέδιον τῆς Βίβλου τοῦ νόμου.

Εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι οἱ Ἰνδοὶ διήρηνται εἰς τέσσαρας τάξεις· τοὺς βραχμάνας ἢ ἱερεῖς, τοὺς ἑρμηνεύοντας τὸν νόμον καὶ μηδαμῶς φορολογουμένους· τοὺς *χατρίας*, ἢ πολεμιστάς, ὅθεν τοῦ λαοῦ προστάτας, ἐπ' ἴσης μὴ φορολογουμένους· τοὺς *βαισίας*, ποιμένας γεωργούς, ὑπηρέτας τῶν τριῶν πρώτων τάξεων, εὐτελεῖς καὶ πάσχοντας. Οὗτοι ἀποτελοῦσι τὰ ἐννέα τοῦ λαοῦ δέκατα. Ἀλλ' ὅμως σὺν τῷ χρόνῳ ἐτροπολογήθη ἡ διάταξις τῶν τεσσάρων τούτων τάξεων, αἵτινες μετέβαλον ὄνομα. Οἱ *σούδραι* ἐγένοντο σχεδὸν *βαΐσιαι* καὶ ὑπ' αὐτοὺς εἶνε οἱ *παρίαι*.

Ὁ εἰσαγγελεὺς Δεγρὰ ἔγραψε διδακτικωτάτην μελέτην περὶ τοῦ Ἰνδικοῦ δικαίου.

(Ἐκ τῆς Γαλλικῆς) Μ.

Ἐπίκλησις τῆς φύσεως.

Ὦ φύσις, ἄνοιξον πρὸς τοὺς ἐσκοτισμένους ὀφθαλμούς μου τὴν φωτοπάροχον χεῖρά σου! Ὦ πρωτότυπον τῶν ὁρατῶν τοῖς ἀνθρώποις πραγμάτων, ἄνθος κάλλους, ψυχὴ παντὸς ὄντος, θεὰ πολύμορφε, ἣν ὁ μὲν ἐρῶν φιλεῖ καὶ ὀρᾷ ἐν οἷς ὑπὲρ τῆς ἐρωμένης δρέπεται ἄνθεσι, ὁ δ' ἀστρονόμος εὑρίσκει καὶ θαυμάζει ἐν τοῖς μεγάλοις οὐρανίοις σώμασι, ὁ δὲ σοφὸς ἐρωτᾷ καὶ ἐξετάζει ἐν τῇ σκιᾷ τῶν δασῶν. Ὦ βίβλος, ἣν τὸ μὲν παιδίον συλλαβίζει ἐν τοῖς ἀπείροις ἀγροῖς, ὁ δὲ φιλόσοφος ἀναγινώσκει ἐν κόκκῳ ἄμμου· αἰωνία ἐργάτις, ἡ μετὰ τῶν ἐνεστώτων παρασκευάζουσα τὰ στοιχεῖα τῶν μελλόντων, ἡ ζευγνῦσα τὴν ἀκτῖνα τοῦ ἡλίου τῇ σταγόνι τῆς δρόσου καὶ τὸ πνεῦμα τῇ ὕλῃ, ὦ φύσις, ἄφες ν' ἀνακαλύψω καὶ εὕρω ἐν σοὶ τὰς μυστηριώδεις βουλὰς τοῦ Θεοῦ!

ΙΩΝΑΘΑΝ ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΣ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ.

Ἡ ἐπετηρὶς τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΓΑΖΗ ΑΒΔΟΥΛ ΧΑΜΙΤ ΧΑΝ ΤΟΥ Β'.

Δημοτελῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς ἐπανηγυρίσθη χθὲς ἐν τῇ βασιλευούσῃ ἡ ἑβδόμη ἐπετηρὶς τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος, τοῦ λαοφιλοῦς ἡμῶν μονάρχου, Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χὰν τοῦ Β' τοῦ κλείζοντος ἀπὸ ἑπταετίας τὸν περίδοξον θρόνον τοῦ Ὀσμάν. Γενικὴ ἑορτὴ καὶ γενικὴ πανήγυρις, γενικὴ εὐφροσύνη πάντων τῶν λαῶν καὶ γενικὴ εὐχὴ ὑπὲρ τῆς δόξης καὶ εὐημερίας τοῦ σεπτοῦ Ἄνακτος καὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ ἐξεδηλώθησαν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἁπανταχοῦ τῆς πρωτευούσης, καὶ ἁπανταχοῦ τῆς εὐρείας Αὐτοῦ ἐπικρατείας. Ἡ ὑπερήφανος φυσικὴ καλλονὴ τῆς πόλεως, τὸ εὔρυθμον τῶν πολυτελῶν αὐτῆς κτιρίων, αἱ ποιητικαὶ χάριτες τοῦ Βοσπόρου καὶ τὸ μαγικὸν τῆς βοσπορείου νυκτὸς συνδυαζόμενα πρὸς τοὺς τεχνητοὺς διακόσμους, πρὸς τὰς φωταψίας καὶ τὰ πυροτεχνήματα, πρὸς τὰς πολλαχόθεν ἀκουομένας μουσικὰς ἁρμονίας, πρὸς τὴν ἀένναον καὶ ζωηρὰν κίνησιν τοῦ λαοῦ καὶ τὴν ἀδιάκοπον κυκλοφορίαν ἁκατίων, ἀτμοπλοίων καὶ ἁμαξῶν, ἀπετέλουν μίαν τῶν σπανίων ἐκείνων σκηνογραφιῶν, ὧν τὸ θέλγητρον γινώσκει μόνον ὁ παρασταθεὶς αὐτοπροσώπως ἐν τοιαύταις ἐν τῇ βασιλευούσῃ ταύτῃ δημοτελέσι πανηγύρεσιν.

Ἱστορικοῦ ἀναμφιβόλως ἔργον ἐστὶ τὸ πειραθῆναι κριτικὴν ἀνέλιξιν τῶν μεγάλων καὶ σοβαρῶν γεγονότων τῆς τελευταίας ἑπταετίας πρὸς ἀπόδειξιν τῆς πανθομολογουμένης ταύτης ἀληθείας, ὅτι, ὁ νῦν εὐκλεῶς ἀνάσσων, ἀνελθὼν ἐπὶ τοῦ θρόνου ἐν ἡμέραις σοβαρᾶς πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς κρίσεως, ἐν ἡμέραις θυελλῶν καὶ κινδύνων, τούτους μὲν εὐτόλμως καὶ γενναίως ἀπεσόβησε, τὴν δὲ πολιτικὴν καὶ οἰκονομικὴν κρίσιν μετέτρεψεν ἐν ὀλίγῳ χρονικῷ διαστήματι εἰς ἐποχὴν ἀναστάσεως καὶ παλινορθώσεως, εἰς ἐποχὴν εἰρήνης καὶ ἐργασίας, εἰς ἐποχὴν σχετικῶς πολλῷ κρείττονα ἐκείνης, καθ' ἣν τὰς βαθμῖδας τοῦ θρόνου ἀνήρχετο. Τὸ ἐφ' ἡμῖν, ἀρκούμενοι εἰς μόνην τῶν γεγονότων τὴν ἐμφάνειαν, βεβαιούμεθα ἐκθάμβως περὶ τοῦ ἐπιτελεσθέντος θαύματος, ἤτοι περὶ τῆς σωτηριώδους μετατροπῆς, ὀφειλομένης ἀναντιρρήτως εἰς τὰ ἔξοχα προσόντα τοῦ ἡγεμόνος, εἰς τὸ ἀκατάβλητον Αὐτοῦ θάρρος, εἰς τὴν ἔξοχον φιλοπονίαν, εἰς τὴν διάπυρον φιλοπατρίαν, εἰς τὴν διπλωματικὴν Αὐτοῦ ὀξυδέρκειαν καὶ ἐπὶ πᾶσιν εἰς τὴν ἑδραίαν Αὐτοῦ πεποίθησιν ἐπὶ τὰς ζωτικὰς τοῦ Κράτους δυνάμεις, αἵτινες, δι' ἐπιμόνου καὶ ἐπιδεξίου μεταρρυθμιστικῆς ἐργασίας ἐνισχυόμεναι καὶ ἀναπτυσσόμεναι δυνατὸν νὰ ἀναστηλώσωσι τὴν ἀρχαίαν εὔκλειαν, τὸ σθένος καὶ τὴν ἐπιρροὴν τῆς Αὐτοκρατορίας. Συγκρίνοντες ἀληθῶς τὴν ἐνεστῶσαν θέσιν τοῦ Κράτους πρὸς τὴν πρό τινων ἐτῶν εὑρίσκομεν προφανεστάτην ἐπὶ τὰ βελτίω πρόοδον, ἥτις ἐστὶν ἀκριβῶς ἡ νυχθήμερος μέριμνα τοῦ σεπτοῦ Ἄνακτος. Σήμερον ἡ Ὀθωμ. Αὐτοκρατορία οὐ μόνον πλήρους ἀπολαύει ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς εἰρήνης καὶ ἡσυχίας, ἀλλὰ καὶ εἰς βελτίους διάκειται σχέσεις μετά τε τῶν μεγάλων δυνάμεων καὶ τῶν μικροτέρων ὁμόρων χωρῶν, ἡ φιλία καὶ ἡ συμμαχία αὐτῆς κατέστη ἐπίζηλος καὶ ἐπιζήτητος, οἱ δὲ πρώην πολέμιοι ἡγεμόνες τῶν γειτόνων κρατῶν καθῆκον καὶ συμφέρον αὐτῶν κρίνουσι τὴν στερέωσιν στενοτέρων μετὰ τῆς Αὐτοκρατορίας δεσμῶν, ἣν ἐπιζητοῦσι διὰ τῆς αὐτοπροσώπου αὐτῶν ἐνταῦθα ἐπισκέψεως. Ὁ στρατὸς ἀπὸ τετραετίας ἤδη ἀναδιοργανοῦται ἀθορύβως μέν, ἀλλ' ἀσφαλῶς, διὰ τῆς πρωτοβουλίας ὡσαύτως τοῦ Μονάρχου κρίναντος ἀπαραίτητον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τὴν πρόσκλησιν ἀνωτάτων ἀξιωματικῶν ἔξωθεν, ἐργαζομένων τανῦν πρὸς ἀναμόρφωσιν τῶν στρατιωτικῶν τοῦ Κράτους δυνάμεων, ὧν ἄλλως τε ἡ ἀξία ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἀνδρείας, τῆς καρτερίας καὶ τῆς αὐστηρᾶς πειθαρχίας ἐξετιμήθη ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν μαχῶν καὶ ὑπ' αὐτῶν ἔτι τῶν πολεμίων.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἴδομεν ἐπίσης τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Κράτους διαρρυθμιζόμενα οὕτως, ὥστε οὐ μόνον οἱ κάτοχοι ὀθωμανικῶν ὁμολογιῶν στέργουσιν ἀσμένως τὴν ἐπιτευχθεῖσαν ἐπωφελῆ αὐτοῖς διακανονισιν τοῦ δημοσίου χρέους, ἀλλὰ καὶ ἡ πολυδάπανος κυβερνητικὴ μηχανὴ λειτουργεῖ ἀπροσκόπτως ἄνευ δανείων, τοῦθ' ὅπερ πρότερον ἐθεωρεῖτο ἀνθρωπίνως ἀδύνατον.

Ἐὰν δὲ στρέψωμεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν πρὸς τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν, βεβαιούμεθα ὅτι αὕτη ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάνου Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χὰν ἔλαβε πρωτοφανῆ ἐπίδοσιν. Ὡς θετικῶς πληροφορούμεθα, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ Κράτους ὁ ἀριθμὸς τῶν ὀθωμανικῶν σχολείων ἀπὸ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναρρήσεως τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος *ὑπερδιπλασιάσθη*, λεπτομερεστέρας δὲ περὶ τοῦ φαινομένου τούτου πληροφορίας ἐπιφυλασσόμεθα νὰ δημοσιεύσωμεν προσεχῶς. Ἐν τῇ πρωτευούσῃ συνεστήθησαν, τῇ πρωτοβούλῳ εὐμενεῖ θελήσει τῆς Α. Μεγαλειότητος, σπουδαῖα ἐκπαιδευτικὰ καθιδρύματα, σημαντικοὺς ἀποφέροντα καρποὺς καὶ οὐσιωδῶς συντελοῦντα εἰς τὴν μόρφωσιν πεφωτισμένων ὑπαλλήλων, εἰς τὸν καταρτισμὸν εἰδικοτήτων ἐν ταῖς διαφόροις τέχναις καὶ ἐπιστήμαις καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἐν γένει τοῦ λαοῦ. Τά τε δ' ἐν ταῖς ἐπαρχίαις σχολεῖα, ὡς καὶ τὰ ἐν τῇ πρωτευούσῃ, ἀπολαύουσι γενναίων δωρεῶν ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου Ἀνακτορικοῦ ταμείου, τινὰ δὲ καὶ συντηροῦνται ἀποκλειστικῶς δαπάναις τῆς Α Α. Μ.

Ἐκ τῶν κυριωτάτων ἐκπαιδευτηρίων ἀρκούμεθα σημειοῦντες·

α.) Τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει *Πολιτικὴν Σχολὴν (Μουλκιέ)* σκοπὸν κύριον ἔχουσαν τὴν μόρφωσιν πολιτικῶν καὶ διοικητικῶν ὑπαλλήλων καὶ ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην διατελοῦσαν προστασίαν τοῦ Ἄνακτος. Εἰς τὴν Σχολὴν ταύτην εἰσάγονται νέοι μεμορφωμένοι ἤδη ἐν ἄλλοις ἐκπαιδευτηρίοις, ὅπως διακούσωσι σειρὰν ἀνωτέρων μαθημάτων ἐκ τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν, τῶν ὑψηλοτέρων μαθηματικῶν,

τῆς ἱστορίας, τῶν γλωσσῶν κλπ. ταχέως δὲ ἡ ἐν λόγῳ Σχολὴ ἀπέδωκε ἀξίου λόγου καρπούς, μορφώσασα διακεκριμένους ὑπαλλήλους, ὧν τινες μάλιστα, κεκοσμημένοι διὰ πάντων τῶν ἀπαιτουμένων ὑπὸ τῆς νεωτέρας προόδου προσόντων προσελήφθησαν καὶ ὑπηρετοῦσι λίαν εὐδοκίμως ἐν τοῖς ἰδιαιτέροις Γραφείοις τοῦ Ἄνακτος, τήν τε μορφώσασαν τούτους Σχολὴν τιμῶντες καὶ τῆς δαψιλευομένης αὐτοῖς ὑψηλῆς εὐνοίας ἄξιοι ἀποδεικνύμενοι.

β'.) Τὴν ἐν Διπλοκιονῳ *Προκαταρκτικὴν Σχολὴν (Χαμιτιέ,)* ἥτις, ἀνατεθεῖσα ὑπὸ τὴν ἰδιαιτέραν ἐπίβλεψιν τοῦ Ὑψηλοτάτου Ἀρχιευνούχου τῶν ἀνακτόρων Βεχρὲμ Ἀγᾶ, ἀνδρὸς σπανίαν κεκτημένου νοημοσύνην, φιλανθρωπίαν καὶ δραστηριότητα, συντηρεῖται ἀποκλειστικῶς ἐκ τοῦ ἀνακτορικοῦ ταμείου, περιθάλπει δὲ καὶ ἐκπαιδεύει μεγάλην πληθὺν παίδων, ὧν πλεῖστοι εἰσὶν ὀρφανοὶ καὶ ἄποροι.

γ'. Τὴν *Γεωργικὴν Σχολὴν (Ζιραὰτ Μεχτεπί)* ἧς ἡ σύστασις καὶ προστασία ὀφείλεται ἐπίσης τῷ Μονάρχῃ, ἐκτιμῶντι εἴπερ τις καὶ ἄλλος τὴν σωτήριον ἐπίδρασιν ἣν δύναται νὰ ἐξασκήσῃ ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Κράτους ἡ ἀνάπτυξις τῆς γεωργίας καὶ ἡ μόρφωσις εἰδικῶν ἀνδρῶν δυναμένων τῶν μὲν νὰ διδάξωσι ταύτην, τῶν δὲ νὰ ἐργασθῶσι πρὸς προαγωγὴν αὐτῆς. Ἐκ τῶν ἐν τῇ Σχολῇ ταύτῃ διδαχθέντων νέων, ἀποστέλλονται κατ' ἔτος οὐκ ὀλίγοι εἰς Εὐρώπην πρὸς πληρεστέραν αὐτῶν μόρφωσιν, γνωστὸν δ' ὅτι ἀπεστάλησαν ἤδη καὶ δύο νέοι ὁμογενεῖς εὐδοκιμήσαντες ἐν ταῖς σπουδαῖς αὐτῶν. Πολλοὶ δὲ τῶν μαθητῶν τῆς ἐν λόγῳ Σχολῆς καὶ διωρίσθησαν ἤδη εἰς καταλλήλους θέσεις.

δ'. Τὸ ἐν Περαίᾳ *Αὐτοκρατορικὸν Λύκειον*, ὅπερ ἦτο μὲν πρὸ πολλοῦ καθιδρυμένον, ἀλλ' ἐτέθη ἐπίσης ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην προστασίαν τῆς Α. Μεγαλειότητος, καί, συστηματικώτερον διοργανωθέν, ἐξακολουθεῖ λειτουργοῦν μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας, ἐξάγον δὲ κατ' ἔτος νέους ἄριστα μεμορφωμένους καὶ ἱκανοὺς εἴτε πρὸς δημοσίαν ὑπηρεσίαν, εἴτε πρὸς ἐπιστημονικὸν ἢ φιλολογικὸν στάδιον. Καὶ περὶ τοῦ ἐκπαιδευτηρίου τούτου προτιθέμεθα ἵνα προσεχῶς πραγματευθῶμεν εἰδικώτερον.

Πλεῖσται δ' ἄλλαι καθ' ἑκάστην ἐπιδαψιλευόμεναι γενναιοδωρίαι ὑπὲρ νοσοκομείων, ὀρφανοτροφείων καὶ λοιπῶν κοινωφελῶν ἱδρυμάτων, μαρτυροῦσαι τὰ ἐξόχως φιλάνθρωπα αἰσθήματα τοῦ Ἄνακτος, εἶνε δύσκολον ν' ἀναγραφῶσιν ἐνταῦθα ἕνεκα τῆς πληθύος αὐτῶν.

Ἀλλὰ μὴ δὲν ὀφείλομεν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἰδιαιτέραν ὅλως εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν σεπτὸν Ἄνακτα ἐπὶ τῇ ἄχρι τοῦδε διασώσει ἡμῶν ἀπὸ ἀνηλεοῦς πολεμίου κρούοντος εἰσέτι ἐπιμόνως τὰς θύρας ἡμῶν καὶ ἀπειλοῦντος εἰσβολήν; Τίς ἀγνοεῖ ὅτι ἐὰν τὴν φορὰν ταύτην αὐστηρότερον ἐτηρήθησαν αἱ ἀποφάσεις τοῦ Ὑγειονομικοῦ Συμβουλίου, ἐὰν ταχύτερον διωργανώθησαν τὰ λοιμοκαθαρτήρια, ἐὰν πλείονες καὶ ἁρμοδιώτεροι ὑπάλληλοι εἰς ταῦτα ἀπεστάλησαν, ἐὰν στόλος ὅλος περιπλέει ἐν τῇ Μεσογείῳ πρὸς περιφρούρησιν, τίς ἀγνοεῖ, λέγομεν, ὅτι εἰς πάντα ταῦτα ἡ ὤθησις ἐδόθη ἐκ τῶν Ἀνακτόρων; ὅτι ὁ σεπτὸς Ἄναξ, ὡς κοινὸς ἁπάντων πατήρ, ἀγρυπνεῖ μεριμνῶν, οὐ μόνον ὑπὲρ τῶν ὑψίστων τοῦ Κράτους συμφερόντων, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ἡμῶν τῆς ὑγιείας καὶ τῆς ζωῆς;

Ἀντὶ δὲ τοσούτων εὐεργεσιῶν, ὧν ὠχρὰν μόνον περίληψιν ἐποιησάμεθα κατὰ καθῆκον, ὀφείλουσιν ἅπαντες οἱ εὐεργετούμενοι, καὶ τοιοῦτοι εἰσι πάντες οἱ ὑπὸ τὸ σκῆπτον Αὐτοῦ λαοί, νὰ ἀναπέμπωσι νυχθημερὸν δεήσεις πρὸς τὸν Ὕψιστον ὑπὲρ τῆς μακροχρονίου ζωῆς καὶ εὐκλείας τοῦ περινουστάτου καὶ μεγαλόφρονος Αὐτοκράτορος.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Κακούργημα ἐπὶ σκοπῷ φιλανθρωπικῷ.

Ἱστορικά τινα ὑπομνήματα ἀφηγοῦνται τὸ ἑπόμενον παράδοξον γεγονός. Ἡ πριγκηπέσσα δὲ Μαχώ, κόμησσα τοῦ Artois καὶ τῆς Βουργουνδίας, ἡ ἀποβιώσασα περὶ τὸ 1330, ἦτο εἰς ἄκρον φιλάνθρωπος, νυχθημερὸν μεριμνῶσα τῆς περιθάλψεως τῶν πτωχῶν καὶ ἐπαιτῶν. Εἰς ὕπατον βαθμὸν εὐαίσθητος, δὲν ἠδύνατο νὰ βλέπῃ ἄνθρωπον πάσχοντα, ἀλλὰ συγκινουμένη ἔσπευδεν ἀμέσως πρὸς βοήθειαν αὐτοῦ. Πλειστάκις διεκινδύνευσεν εἰς ἀγαθοεργίας τὴν περιουσίαν αὐτῆς, ὑπέκυψε δὲ καὶ εἰς χρέη ἕνεκα τῶν γενναίων αὐτῆς ἐλεῶν πρὸς πτωχούς, οἵτινες πολλαχόθεν τῆς Γαλλίας συνέρρεον ἵνα μετάσχωσι τῶν ἐλευθερίων αὐτῆς δωρεῶν. Ἑξακόσιοι ἢ ἑπτακόσιοι ἐπαῖται ἠκολούθουν αὐτῇ ἀείποτε ὁπουδήποτε καὶ ἂν μετέβαινε, τούτους δὲ καὶ ἔτρεφε καὶ ἐνέδυεν ἐπαρκῶς.

Συνέβη τότε, κατὰ τὸν ἱστορικὸν Gellut διασώσαντα ἡμῖν τὰς λεπτομερείας ταύτας, μέγας λιμός, πανταχοῦ δέ, καὶ ἐν μέσαις ταῖς ὁδοῖς ἠκούοντο θρηνώδεις οἰμωγαὶ ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παίδων θνησκόντων ἐκ πείνης. Ἦν ἅμα χειμὼν δριμύτατος, ἔθνησκον δὲ καὶ ἐκ τοῦ ψύχους τοσοῦτοι, ὅσοι ἐκ τῆς ἀσιτίας. Οἴκοθεν νοεῖται ὅτι ἐν ταῖς πονηραῖς ἐκείναις ἡμέραις ὁ ἀριθμὸς τῶν δυστυχῶν τῶν ἀκολουθούντων τῇ πριγκηπέσσῃ δὲ Μαχὼ ὑπερηυξήθη. Ὑπερχίλιοι ἐπαῖται συνώδευσαν αὐτὴν κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο εἰς τὸ χωρίον Σατελενού, ἐν Artois, ὅπου ἐτέρπετο νὰ κατοικῇ, ἐκεῖ δὲ ἐξηκολούθει νὰ θεραπεύῃ ἀφειδῶς τὰς ἀνάγκας αὐτῶν. Ἀλλ' ἐξαντληθεῖσα μέχρις ὀβολοῦ, ἰδοῦσα ὅτι καὶ αὐτὴ αὕτη ἐκινδύνευε νὰ στερηθῇ τοῦ ἄρτου, ἐκποιήσασα καὶ τὸ τελευταῖον αὐτῆς κόσμημα, περιῆλθεν εἰς ἐσχάτην ἀπόγνωσιν· ἀφοῦ δὲ πικρῶς ἐπὶ τούτῳ ἐθρήνησεν, ἐπενόησε τὸ ἑπόμενον μέσον «ἵνα μὴ ἐγκαταλίπῃ τοσούτους δυστυχεῖς εἰς τὴν θλιβερὰν τύχην ἥτις ἀνέμενεν αὐτοὺς ἐν ἐποχῇ μεγίστου καὶ πρωτοφανοῦς λιμοῦ!»

Ἐσπέραν τινά, διέταξεν ὅπως πάντες οὗτοι οἱ δυστυχεῖς ἐγκλεισθῶσιν ἐντὸς μιᾶς τῶν σιταποθηκῶν αὐτῆς, ἧς ἔκλεισε στερρῶς τὰς θύρας. Ὅτε δὲ πάντες

ἀπεκοιμήθησαν διέταξε νὰ τεθῇ πῦρ εἰς τὴν σιταποθήκην, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐγένετο πάραυτα, οὕτω δὲ ἐν βραχεῖ ἐπυροπολήθησαν πάντες οἱ δυστυχεῖς, μηδενὸς διασωθέντος. Ὁ ἱστορικὸς μετὰ τὴν ἀφήγησιν τοῦ γεγονότος, ὅπερ ἐκτίθησι μετὰ πολλῆς ψυχρότητος, ἀρκεῖται μόνον ἀναφωνῶν τάδε: «Ὦ τοῦ σκληροῦ οἴκτου! Ὦ τῆς ἀνηλεοῦς εὐμενείας, τῆς ἐνεχούσης ὠμότητα ἐκ τῶν βαρβαρωτάτων! Ὦ τῆς ἀσπλάγχνου εὐσπλαγχνίας!» Ὁ ἱστορικὸς δὲν λέγει μόνον, ἂν μετὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην τῆς περιγκηπέσσης δὲ Μαχώ, ἡ φιλανθρωπία αὐτῆς ἐξηκολούθησε νὰ ἔχῃ τοσούτους πελάτας.

Ἡ ἐκ Ῥωσσίας εἰς Εὐρώπην ἐξαγωγὴ ἐμπορευμάτων ἀπὸ τοῦ 1873 μέχρι τοῦ 1882 συνεποσώθη εἰς λίρ. στ. 37,000,000, ἡ δὲ εἰσαγωγὴ εἰς λίρ. στ. 11,500,000. Ἡ εἰς τὰς ἀσιατικὰς τῆς Ῥωσσίας κτήσεις εἰσαγωγὴ εἰς λίρ. στ. 750,000, ἡ δὲ ἐκ τούτων ἐξαγωγὴ εἰς λίρ. στ. 230,000. Τὸ σύνολον τῆς εἰς Ῥωσσίαν εἰσαγωγῆς πολυτίμων μετάλλων ἦτο ὑπὲρ τὰ 12,250,000 λιρ. στερλινῶν, ἡ δ' ἐξαγωγὴ αὐτῶν λίρ. στ. 39,500,000. ὑπολειπομένου οὕτως ἰσοζυγίου ἐκ λιρ. στ. 27,000,000 περίπου, αἵτινες παριστῶσι τὰ μεταβιβασθέντα ἐκ Ῥωσσίας ἐντὸς δεκαετίας μέταλλα, τὰ πληρωθέντα ἀντὶ τόκων ἐπὶ δανείοις συνομολογηθεῖσιν ἐν Εὐρώπῃ.

ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΣΙΝΙΚΑΙ.

*** Πλέων ἐν ποταμῷ ὀφείλεις ν' ἀκολουθῇς τοὺς ἐλιγμοὺς αὐτοῦ, εἰσερχόμενος δὲ εἰς οἶκον ὀφείλεις ν' ἀκολουθῇς τὰς ἕξεις τούτου.

*** Πλοῖον ἄνευ πηδαλίου εἶνε γυνὴ ἄνευ συζύγου.

*** Ἀνὴρ ἄνευ γυναικὸς εἶνε ἵππος ἀχαλίνωτος.

ΠΑΡΕΡΓΑ.

Λύσεις τῶν ἐν τῷ ΜΗ'. τεύχει προβλημάτων.

Ἀρ. 343. ΑΙΝΙΓΜΑ.— *Πανέριον.*
Ἀρ. 344. » —*Καρκίνος.*
Ἀρ. 345. » —*Ἀμερική.*
Ἀρ. 346. » —*Ἀριστοφάνης.*
Ἀρ. 347. » Ἡ λέξις *ἐπίρρημα.*
Ἀρ. 348. CHARADE.— *Grenade.*
Ἀρ. 349. ΓΡΙΦΟΣ.—**Ἡ μεταξὺ φίλων φιλία εἰλικρινὴς δέον νὰ ᾖ.**

ΛΥΤΑΙ

Ἐλπινίκη (343, 49).— Ἐρατὼ Γ. Π. (343, 44, 45, 48).—Achille X.. (348).—Ἀνώνυμος (346, 47, 49). —Πολυώνυμος (343, 49). Δ Ἰορδανίδης (349) —Γεώργιος Ἀρβανιτάκης (345, 46, 47, 49)

Ἐν Καλκούττῃ, ἐμμέτρως, «εἷς τῶν συνδρομητῶν» τοῦ Κόσμου (309).

Ἐν Ἀδριανουπόλει, Μιλτ. Κερέκογλους (310).

Ἐν Γιμουρτζίνῃ, Ἀπόστολος Μ. Σοῦζος (310).

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΝΕΑ.

ΑΡ. 350. — ΑΙΝΙΓΜΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΝ.

Εἶμαι καὶ ὄζμα κ' ὄνομα
Πλὴν μετοχὴ δὲν εἶμαι. Ι.

ΑΡ. 351. — ΕΤΕΡΟΝ.

Καὶ Ἰνδός εἰμι καὶ Γάλλος, ὡς σοι δείκνυσιν ἡ λέξις.
Ἐντὸς σοῦ θὰ εἰσχωρήσω, θάνατον ἂν μοι παρέξῃς.

ΑΡ. 352. — ΕΤΕΡΟΝ.

Ἀδελφοὶ εἴμεθα πέντε εἰς κοινὴν ἁπάντων χρῆσιν.
Ἂν τὸν ἕνα τις χωρίσῃ.
Ἑπτὰ θέλει μᾶς ἀφήσει,
Καὶ μὲ εὐκολίαν τότε θέλει δώσει καὶ τὴν λύσιν.

ΑΡ. 353. — ΕΤΕΡΟΝ.

Πόλιν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ μ' ἁπαντᾷ ὅστις προσέχει.
Ἐν ταύτῳ δὲ κ' εἰς τὸ σῶμα πᾶς τις ἄνθρωπος μὲ ἔχει.

Ἐν Ἰσμαηλίᾳ. Π Μ.

ΑΡ 354 — ΓΡΙΦΟΣ

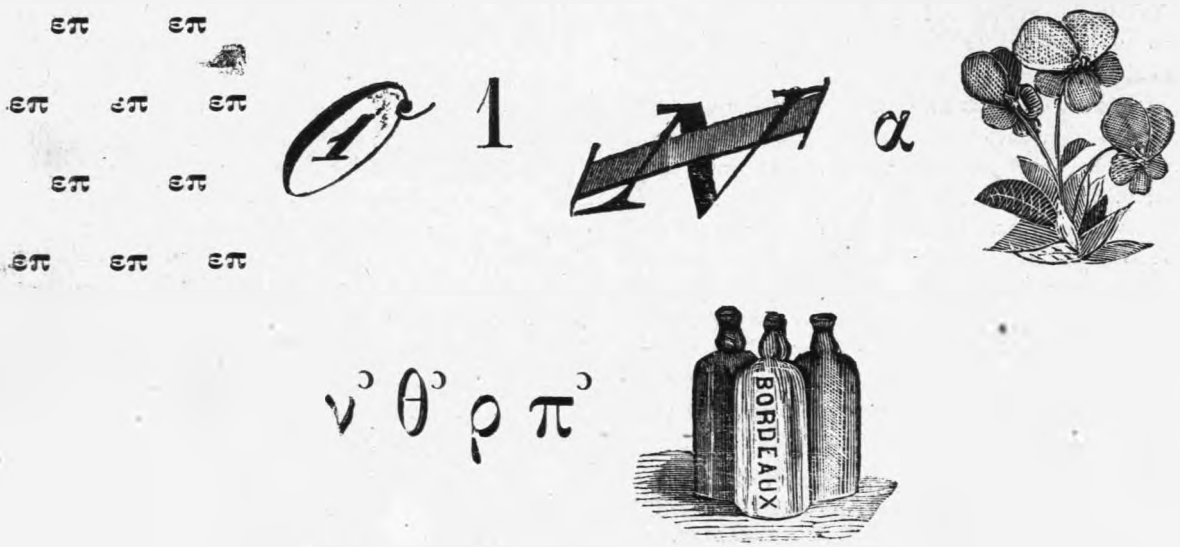

Α. Μ.